

Základná škola Ármina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Odborný dokument o hodnotení žiakov – Základná škola Ármina Vámbéryho, nižší stupeň

Dokument vypracovali pedagógovia nižšieho stupňa Základnej školy Ármina Vámbéryho s VJM v
Dunajskej Strede.

Schválené na metodickom zasadnutí dňa: 2. júla 2026.

Schválil riaditeľ školy: PaedDr. Ján Masszi.

Základná škola Ármina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Obsah

Kapitola o hodnotení – Základná škola Ármina Vámbéryho

- 1. Úloha a cieľ hodnotenia**
- 2. Tri navzájom sa dopĺňajúce formy hodnotenia**
 - 2.1 Hodnotenie učenia sa (sumatívne hodnotenie)
 - 2.2 Hodnotenie na podporu učenia sa (formatívne hodnotenie)
 - 2.3 Hodnotenie ako učenie sa (sebahodnotenie a rovesnícke hodnotenie)
- 3. Základné princípy hodnotenia**
 - 3.1 Transparentné a vopred stanovené kritériá
 - 3.2 Rešpektovanie individuálneho rozvoja žiaka
 - 3.3 Rozmanité hodnotiace metódy
 - 3.4 Rozvojová spätná väzba
 - 3.5 Aktívne zapájanie žiakov
- 4. Premyslené plánovanie hodnotenia**
- 5. Cieľ nášho hodnotiaceho systému**
- 6. Tabuľkový prehľad foriem hodnotenia**
- 7. Hľadiská plánovania hodnotenia**
- 8. Charakteristiky efektívnej spätnej väzby**

Základná škola Ľarmina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

1. Úloha a cieľ hodnotenia

V našej škole považujeme hodnotenie za neoddeliteľnú súčasť vzdelávacieho procesu. Naším cieľom je, aby hodnotenie podporovalo rozvoj žiakov, poskytovalo im spätnú väzbu o ich pokroku a pomáhalo im rozvíjať kompetencie v súlade s kurikulárnymi štandardmi. Hodnotenie pre nás neznamená iba zaznamenávanie výkonu, ale predovšetkým podporu učenia, posilňovanie motivácie a rozvoj samostatných učebných stratégií žiakov.

2. Tri navzájom sa dopĺňajúce formy hodnotenia

V pedagogickej praxi uplatňujeme integrovaný prístup k hodnoteniu, ktorý pozostáva z troch vzájomne sa dopĺňujúcich prvkov:

2.1 Hodnotenie učenia sa (sumatívne hodnotenie)

Na konci vzdelávacieho procesu sumárne hodnotíme výkon žiakov. Cieľom sumatívneho hodnotenia je zistiť, či žiaci dosiahli stanovené vzdelávacie ciele a či sú pripravení postúpiť na vyššiu úroveň. Používané nástroje: testy, písomné práce, projekty, portfóliá. Pri sumatívnom hodnotení sa sústreďujeme na individuálny pokrok žiakov a vyhýbame sa ich vzájomnému porovnávaniu.

2.2 Hodnotenie na podporu učenia sa (formatívne hodnotenie)

Pomáha odhaliť, v akej fáze učenia sa žiaci nachádzajú, aké sú ich silné stránky a kde potrebujú ďalšiu podporu. Používané nástroje: ústna a písomná spätná väzba, kontrolné zoznamy, techniky kladenia otázok, projektové úlohy, žiacke reflexie. Efektívna spätná väzba je konkrétna, cielená, načasovaná a ponúka uskutočniteľné kroky.

2.3 Hodnotenie ako učenie sa (sebahodnotenie a rovesnícke hodnotenie)

Považujeme za dôležité, aby žiaci dokázali porozumieť, monitorovať a regulovať vlastný proces učenia. Sebahodnotenie a rovesnícke hodnotenie rozvíjajú metakognitívne schopnosti, samostatnosť, kritické myslenie a zodpovednosť. Tieto metódy prispievajú k tomu, aby žiaci boli dlhodobo schopní riadiť vlastnú vzdelávaciu cestu.

3. Základné princípy hodnotenia

3.1 Transparentné a vopred stanovené kritériá

Naše hodnotenie vždy vychádza z jasných, vopred oznámených kritérií. Žiakom vysvetľujeme, čo od nich očakávame, podľa akých kritérií budeme hodnotiť ich prácu a ako môžu dosiahnuť stanovené ciele.

3.2 Rešpektovanie individuálneho rozvoja žiaka

Pri hodnotení sa sústreďujeme na individuálny pokrok, úsilie a vzdelávaciu cestu každého žiaka. Postoj, aktivitu a spoluprácu hodnotíme osobitnými, vhodnými metódami.

3.3 Rozmanité hodnotiace metódy

Usilujeme sa hodnotiť výkon žiakov na základe rôznorodých dôkazov:

- písomné práce,
- projekty,
- prezentácie,
- pozorovania,
- rozhovory,
- portfóliá,
- sebahodnotenie a rovesnícke hodnotenie.

Táto rozmanitosť nám umožňuje zohľadniť rôzne schopnosti a štýly učenia žiakov.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

3.4 Rozvojová spätná väzba

Naša spätná väzba je konkrétna, zrozumiteľná, cielená a ponúka uskutočniteľné kroky. Zameriava sa na výkon, nie na osobu žiaka. Cieľom je, aby žiaci vedome formovali vlastný proces učenia sa.

3.5 Aktívne zapájanie žiakov

Pravidelne využívame sebahodnotenie a rovesnícke hodnotenie, pretože rozvíjajú sebaopoznanie, kritické myslenie, spoluprácu a sebareguláciu.

4. Premyslené plánovanie hodnotenia

Hodnotenie určujeme už pri plánovaní vyučovacej hodiny alebo tematického celku. Vopred určujeme:

- vzdelávacie ciele,
- očakávané žiacke výstupy,
- kritériá úspechu,
- nástroje a metódy, ktorými budeme zisťovať výsledky učenia.

Dôkazmi učenia môžu byť: pozorovania, prezentácie, rozhovory, písomné práce, projekty, umelecké výtvary, portfóliá.

5. Cieľ nášho hodnotiaceho systému

Cieľom nášho hodnotiaceho systému je:

- podporovať rozvoj žiakov,
- pomáhať pri pedagogickom rozhodovaní,
- rozvíjať samostatnosť a zodpovednosť žiakov,

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- zabezpečiť transparentné, konzistentné a cieľovo orientované hodnotenie,
- uplatňovať sumatívne, formatívne a metakognitívne hodnotenie.

Tým vytvárame vzdelávacie prostredie, v ktorom sú žiaci pripravení úspešne zvládať výzvy 21. storočia a vedome riadiť vlastnú vzdelávaciu cestu.

Tabuľkový prehľad foriem hodnotenia

Forma hodnotenia:	Cieľ	Kedy ju používame?	Čo skúmame?	Nástroje a metódy:	Pedagogická funkcia
Hodnotenie učenia sa (sumatívne)	Zhrnutie výsledkov učenia, posúdenie splnenia cieľov.	Na konci procesu (polrok, projekt).	Výkon a kompetencie žiaka vzhľadom na ciele.	Testy, písomné práce, projekty, portfóliá.	Ukazuje, či žiak dosiahol potrebnú úroveň na postup.
Hodnotenie na podporu učenia sa (formatívne).	Podpora učenia, riadenie pokroku.	Priebežne počas učenia.	Pokrok, porozumenie, myslenie žiaka.	Spätná väzba, otázky, pozorovanie.	Pomáha žiakovi rozvíjať sa a učiteľovi upravovať vyučovanie.
Sebahodnotenie, rovesnícke.	Rozvoj metakognície a zodpovednosti.	Pravidelne počas procesu.	Sebareflexia, rozhodovanie žiaka.	Sebahodnotiace listy, rovesnícke hodnotenie, reflexie.	Rozvíja samostatnosť, kritické myslenie a stratégie učenia.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Hľadiská plánovania hodnotenia

Otázka	Čo znamená v praxi?
Aké dôkazy ukazujú učenie?	Písomné práce, projekty, pozorovania, rozhovory, portfóliá.
Ako minimalizujeme prekážky?	Jasné inštrukcie, diferenciacia, podporné prostredie.
Čo musí žiak vytvoriť pre úspech?	Konkrétne výstupy, kritériá výkonu.
Sú očakávania a kritériá jasné?	Predbežné vysvetlenie, spoločná interpretácia, ukážky.
Ako komunikujeme očakávania?	Ústne a písomné pokyny, vizuálne pomôcky.

Charakteristiky efektívnej spätnej väzby

Princíp	Význam
Konkrétna a jasná	Poskytuje presné usmernenie, nie všeobecné rady.
Načasovaná	Prichádza po aktivite, neprerušuje učenie.
Cielená	Viaže sa na vzdelávacie ciele a kritériá.
Zameraná na výkon	Hodnotí prácu, nie osobu žiaka.
Ponúka stratégie	Navrhne kroky, nie hotové riešenia.
Vyvoláva reakciu	Žiak vie podľa nej pokračovať.

Základná škola Ľarmina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Význam sebahodnotenia a rovesníckeho hodnotenia

Sebahodnotenie a hodnotenie medzi žiakmi podporuje aktívnu účasť na učení. Dokument zdôrazňuje, že žiaci môžu v triede vystupovať aj ako „učitelia“, keď si navzájom vysvetľujú učivo, čo rozvíja aktívne počúvanie a jasné formulovanie myšlienok. Tieto formy hodnotenia rozvíjajú:

- komunikačné kompetencie,
- samostatnosť a zodpovednosť,
- sebavedomie a vnútornú motiváciu,
- kritické myslenie a schopnosť reflektovať vlastné učenie.

Úloha aktívneho počúvania

Aktívne počúvanie je základom rovesníckeho hodnotenia. Zahŕňa:

- sústredenú pozornosť,
- hlbšie porozumenie obsahu,
- empatiu,
- schopnosť poskytnúť konštruktívnu spätnú väzbu.

Podporuje to učenie a rozvoj spolužiakov.

Význam učebnej klímy

Pozitívna a bezpečná klíma je nevyhnutná pre rozvoj hodnotiacich zručností. V prostredí založenom na dôvere, rešpekte a prijatí sa žiaci neboja chýb a vnímajú ich ako príležitosť na učenie.

Pedagóg vytvára stabilné podmienky, v ktorých je hodnotenie chápané ako podpora rozvoja, nie ako posudzovanie.

Práca s chybou

Chyba je prirodzenou súčasťou učenia. Dokument zdôrazňuje, že:

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- žiaci sa nemajú báť chýb,
- pedagóg má hľadať príčiny a upravovať proces učenia,
- dôležité je zamerať sa na riešenie a pokrok.

Odporúčané postupy:

- analýza chýb,
- skupinová práca,
- cielená podpora žiakov s ťažkosťami,
- úlohy s chybami,
- rovesnícke hodnotenie.

Efektívne techniky:

- opisná spätná väzba,
- návrhy na zlepšenie,
- výmena rolí,
- reflexné denníky,
- sebahodnotiace formuláre.

Ciele a kritériá v sebahodnotení a rovesníckom hodnotení

Žiak môže objektívne hodnotiť iba vtedy, keď rozumie cieľu aktivity.

Ciele musia byť:

- merateľné,
- dosiahnuteľné,
- konkrétne,
- formulované z pohľadu žiaka.

Jasné ciele podporujú:

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- zodpovednosť,
- sebahodnotenie,
- realistické hodnotenie spolužiakov,
- motiváciu.

Techniky formatívneho hodnotenia

Jednoduché signály (palec hore, farby, emotikony) aj vizuálne nástroje (terče, škály, symboly) uľahčujú sebahodnotenie a rovesnícke hodnotenie. Pomáhajú žiakom:

- uvedomiť si silné a slabé stránky,
- vyjadriť mieru porozumenia,
- porovnať výkon s cieľom,
- poskytovať konštruktívnu spätnú väzbu.

Pedagóg tak rýchlo získava prehľad o porozumení a môže upraviť vyučovanie.

Motivácia bez hodnotenia

Známky a body sú formou vonkajšej motivácie. Bez hodnotenia sa posilňuje vnútorná motivácia, ktorú podporujú:

- zmysluplnosť učiva,
- možnosť voľby,
- prirodzená spolupráca.

Ak žiak vidí zmysel v učení, nepotrebuje odmenu.

Vonkajšia motivácia môže dokonca oslabiť vnútornú motiváciu.

Pedagóg môže aktivitu podporiť aj jednoduchou výzvou bez negatívnych dôsledkov známkovania.

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Pedagogické zhrnutie

Dokument zdôrazňuje, že dlhodobý rozvoj žiakov podporuje:

- zmysluplné učenie,
- autonómia,
- spolupracujúca klíma,
- absencia trestov a odmien,
- radosť z učenia a vnútorná motivácia.

Tento prístup posilňuje sebavedomie, samoreguláciu a pozitívny vzťah k učeniu.

Pravidlá a zásady hodnotenia žiakov

Jasné pravidlá hodnotenia sú pre školu kľúčové. Žiaci by ich mali poznať, diskutovať o nich a ideálne sa na nich aj spolupodieľať. Hodnotenie slúži nielen učiteľovi, ale usmerňuje aj sebahodnotenie žiakov a ich vzájomné hodnotenie.

1. Základné didaktické súčasti hodnotenia

Hodnotenie by nemalo stáť na dlhých textoch, ale na výstižných a vecných informáciách. Učiteľ by mal:

- **Hodnotiť výsledky aj proces:** Sledovať nielen finálny produkt, ale aj samotný priebeh učenia.
- **Hodnotiť opisným jazykom:** Opisovať konkrétne dôkazy a znaky výkonu, ktoré sa dajú reálne sledovať.
- **Hodnotiť výstižne a slušne:** Komunikovať s rešpektom, úctou, bez urážania či ponižovania.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Hodnotiť to, čo má hodnotu:** Zamerať sa na veci, ktoré majú pre žiaka reálny význam (napr. úspešný projekt), nie iba na to, čo sa hodnotí najjednoduchšie.
- **Využívať rôzne spôsoby:** Kombinovať písomné, ústne aj neverbálne formy.

2. Čomu sa pri hodnotení vyhnúť (Zákazy v hodnotení)

- **Nehodnotiť postoje a názory:** Ak sú v rozpore s hodnotami vzdelávania, patria do diskusie a edukácie, nie do klasifikácie.
- **Neporovnávať žiakov medzi sebou:** Porovnávanie vyvoláva pocit viny a hanby. Hodnotenie musí byť pre žiaka bezpečné.
- **Nehodnotiť záporne a predčasne:** Vyhybať sa rozkazom, trestaniu, unáhleným záverom a tlaku pod stresom.
- **Nehodnotiť tvorivosť podľa striktných kritérií:** Umenie, koláže či vlastná predstavivosť odrážajú individuálne predpoklady žiaka a netreba ich škatuľkovať.

3. Eliminácia subjektívnych vplyvov

Učiteľ musí vedome odbúravať vlastnú zaujatosť a predchádzať chybám, ako sú:

- **Schematické typizovanie:** Škatuľkovanie žiakov na "dobrých" a "zlých".
- **Subjektívne predpovedanie:** Predpovedanie budúcnosti žiaka na základe sympatií.
- **Skreslené hodnotenie:** Podliehanie prvému dojmu, momentálnej nálade či predsudkom.
- **Prenesené hodnotenie:** Trestanie neposlušnosti či správania formou zlých známok z predmetu.
- **Extrémy v prísnosti:** Sklon k prehnanej prísnosti, prehnanej miernosti alebo neschopnosti pomenovať slabé stránky ("čierno-biele" vnímanie).

4. Podpora individuality a motivácia

Slovné hodnotenie má byť povzbudzujúce, láskavé a konštruktívne. Žiak vie, kde má medzery – od učiteľa potrebuje počuť, *ako* ich odstrániť.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Správny postup pri formulácii:** Vždy začať úspechmi žiaka (tým, v čom vyniká) a až potom prejsť k slabším stránkam.

Hodnotenie musí plne rešpektovať individuálne potreby, schopnosti, sociálne a kultúrne zázemie každého dieťaťa, pretože rovnaký prístup nefunguje na každého rovnako.

Kritériá hodnotenia

Kritériá vnášajú do hodnotenia spravodlivosť, objektivitu a eliminujú diskrimináciu či nálady učiteľa. Žiakom dávajú istotu, pretože platia pre všetkých rovnako, čím zvyšujú ich šancu na úspech. Sú základom pre hodnotenie učiteľom, sebahodnotenie aj rovesnícke hodnotenie.

1. Tvorba a druhy kritérií podľa pôvodu

Pri tvorbe kritérií je vhodné spolupracovať s kolegami a brať do úvahy aj názory žiakov. Kritérií by mal byť vždy obmedzený počet. V praxi rozlišujeme tri druhy podľa toho, kto ich formuluje:

- **Hotové kritériá:** Stanovuje ich učiteľ na základe cieľov vyučovania.
- **Spoločné kritériá:** Vznikajú zo spolupráce učiteľa a žiakov.
- **Žiacke kritériá:** Vyvodzujú ich samotní žiaci zo zadaní úloh a konzultujú ich s učiteľom.

2. Procesné vs. produktové kritériá

Produktové kritériá: Opisujú vlastnosti finálneho výsledku (výstupu) práce žiaka.

Procesné kritériá: Vzťahujú sa na samotný priebeh činnosti a kľúčové kroky k splneniu cieľa. Sú účelnejšie, rozvíjajú osobnosť žiaka a tvoria základ formatívneho hodnotenia.

3. Zásady práce s kritériami

Základná škola Ľarmina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Musia byť formulované jasne, stručne a zrozumiteľne pre žiaka. Majú byť nemenné počas celého procesu učenia sa. Žiak ich musí poznať hneď na začiatku činnosti (ústne aj vizualizovane). Je vhodné o nich so žiakmi diskutovať (či nie sú príliš náročné alebo príliš ľahké).

4. Typy súborov kritérií (Rubriky)

Zahraničná prax rozlišuje dva základné prístupy k tvorbe súborov kritérií:

Typ súboru (rubriky)	Charakteristika	Najvhodnejšie použitie
Holistické kritériá	Hodnotia proces alebo produkt ako celok , bez rozmieňania na drobné a bez hodnotenia jednotlivých častí.	Sumatívne (záverečné) hodnotenie
Analytické kritériá	Umožňujú hodnotiť oddelené časti procesu alebo produktu na 3 až 5 úrovniach kvality. Body sa priradujú k zložkám a následne sčítavajú.	Detailná spätná väzb

Kombinácia kritérií a individuality: Je dôležité klásť dôraz nielen na plnenie kritérií (ako žiak dosiahol cieľ), ale aj na individualizované hodnotenie – teda na porovnávanie súčasného výkonu žiaka s jeho vlastným minulým výkonom (sledovanie osobného pokroku).

Ciele ako kritérium hodnotenia

Hodnotenie žiakov nesmie byť náhodné ani pocitové. Musí priamo vychádzať zo stanovených cieľov, ktoré učiteľ určuje hneď na začiatku prípravy na výučbu. Ciele dávajú učiteľovi aj žiakom jasnú predstavu o tom, čo sa bude hodnotiť a ako žiak napreduje v osobnom raste.

1. Ako správne formulovať ciele

Cieľ musí konkrétne pomenovať to, čo má žiak po skončení učenia (na hodine, v projekte či tematickom celku) vedieť preukázať.

- **Pre učiteľa (výkonový štandard):** Formulujú sa cez konkrétne slovesá, napr. „*žiak porovná...; žiak vytvorí...; žiak vysvetlí...*“
- **Pre žiaka (osobná forma):** Formulujú sa prístupne, napr. „*vieš porovnať...; vieš vytvoriť...*“ alebo „*naučíš sa vysvetliť...*“

2. Význam toho, keď žiak pozná ciele

Je nevyhnutné, aby žiaci poznali ciele svojho učenia sa. Ak ich poznajú, prináša to tieto výhody:

- Môžu si lepšie zvoliť vhodný postup a rozložiť čas.
- Vyberú si primerané pomôcky a spôsob učenia sa.
- Zvyšuje sa ich motivácia a zodpovednosť.

Základ pre sebahodnotenie: Žiak dokáže reálne porovnať svoje preukázané vedomosti a zručnosti s určenými cieľmi.

3. Reflexia na konci výučby

Ciele je možné identifikovať aj spoločne so žiakom počas výučby, no najneskôr na jej konci je potrebné overiť ich splnenie.

Praktický nástroj: Každý žiak môže na záver napísať krátke vyjadrenie o tom, čomu ešte nerozumie alebo na akú otázku potrebuje dostať odpoveď.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Žiak ako kritérium hodnotenia

Formatívne slovné hodnotenie sa zameriava na porovnávanie aktuálneho výkonu žiaka s jeho vlastnou minulosťou (osobný pokrok). Pomáha učiteľovi včas odhaliť problémy a poskytnúť žiakovi podporu.

1. Kľúčové informácie v hodnotení zameranom na žiaka

Slovné hodnotenie by malo jasne pomenovať:

- **Silné stránky:** Čo žiak reálne a preukázateľne ovláda a na akej úrovni.
- **Pozorovateľnú aktivitu:** Konkrétne prejavy (myslenie, motorika, sociálne správanie), ktoré učiteľ vidí a počuje.
- **Osobný pokrok:** Ocenenie nových, nezvyčajných prejavov a zlepšení v správaní či učení.
- **Ciele ďalšieho rozvoja:** Oblasti, ktoré žiak ešte nezvláda, premenené na ciele, na ktorých treba pracovať.
- **Odporúčania na zlepšenie:** Konkrétne a individualizované návrhy, ako v učení a správaní postupovať ďalej.

2. Rozvoj sebahodnotenia a Mapa učebného pokroku

Jednou z najdôležitejších zručností žiaka je naučiť sa vnímať vlastné myslenie a pokroky. Na to slúži Mapa učebného pokroku:

Umožňuje učiteľovi dlhodobo sledovať, kde sa žiak nachádza, a plánovať ďalšie kroky.

Obsahuje detailne opísané a premyslene nadväzujúce úrovne zvládnutia úloh.

Umožňuje hodnotiť žiaka individuálne podľa toho, ako ďaleko sa v učení dostal, a slúži ako skvelý nástroj na jeho sebahodnotenie.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Spôsoby hodnotenia

Rôzne typy úloh si vyžadujú odlišné prístupy k hodnoteniu. Celý proces by mal stáť na dvoch základných pilieroch: jednoduchosti a oddelení od známkovania.

1. Zásada jednoduchosti a efektivity

Spôsoby hodnotenia sa musia dať použiť rýchlo a bezproblémovo. Nízke nároky na administratívu sú dôležité preto, aby pre učiteľa nevznikala nezvládnutelná pracovná záťaž.

2. Formatívne hodnotenie nesmie viesť k známke

Výsledky priebežného (formatívneho) hodnotenia sa nikdy nesmú známkovať. Ak by sa zaň udeľovali známky, žiaci by stratili motiváciu na ňom pracovať a prestali by byť v sebahodnotení úprimní.

3. Hlavný účel priebežného hodnotenia

Zahrňa širokú škálu nástrojov, ktoré učiteľom aj žiakom pomáhajú priebežne zisťovať:

Ako žiaci rozumejú učivu a ako napredujú v osvojovaní štandardov a životných zručností.

Čo a prečo sa ešte potrebujú naučiť.

Hlavný cieľ: Získané informácie slúžia na to, aby učiteľ mohol včas upraviť proces výučby a poskytnúť žiakom potrebnú podporu v učení.

Ústne spôsoby hodnotenia a škálovanie

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Ústne formy formatívneho hodnotenia využívajú rôzne škály, na ktorých žiak nahlas pomenúva a zdôvodňuje, kde sa v učení práve nachádza, aké má dôkazy o svojom výkone a ako sa môže posunúť vpred.

1. Metóda „Plus a mínus“

Po dokončení úlohy žiak ústne určí dve oblasti:

- **Mínus:** Časť, ktorá preňho bola ťažšia alebo menej zaujímavá.
- **Plus:** Časť, ktorá mu pripadala ľahšia alebo ho viac bavila.

2. Stupnice, bodové rozloženia a grafy

Bodová stupnica: Žiak na škále (míľnikoch) označí, ako zvládol učivo či praktickú zručnosť, a svoje rozhodnutie slovne komentuje a zdôvodňuje.

Lego graf: Každý stĺpec grafu predstavuje konkrétnu zručnosť. Žiaci pridávajú kocky lega na tie stĺpce, o ktorých si myslia, že v nich danú zručnosť reálne uplatnili. Svoje rozhodnutie musia podložiť konkrétnym príkladom.

3. Metóda „Dve otázky“

Chvíľu pred koncom hodiny položí učiteľ žiakom dve otázky, na ktoré krátko ústne (alebo písomne) odpovedia:

Čo dôležité ste sa dnes naučili?

S akou nezodpovedanou otázkou dnes odchádzate z triedy?

Spôsoby rovesníckeho hodnotenia

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Rovesnícka spätná väzba (formálna aj neformálna) pomáha žiakom vzájomne sa učiť. Funguje vtedy, keď je v triede priaznivá socio-emocionálna klíma, žiaci spolupracujú v kooperatívnych skupinách a spoločne si dohodnú pravidlá, vďaka čomu môže byť rovnocenne hodnotený každý člen.

Konkrétne metódy rovesníckeho hodnotenia

- **Dve hviezdíčky a želanie:** Používa sa pri hodnotení ústneho prejavu. Spolužiaci sformulujú dve ocenenia (pozitívne hodnotenia výkonu) a jedno želanie (návrh, čo má žiak zlepšiť a na čom ešte popracovať).
- **Kritický priateľ:** Hodnotený žiak si vyberie dvoch alebo troch spolužiakov („kritických priateľov“), ktorí podľa kritérií hodnotia jeho výkon (napr. prezentáciu). Učiteľ na začiatku dohliada na používanie opisného a rešpektujúceho jazyka, neskôr nechá hodnotenie čisto na žiakov (*peer-to-peer*). Na záver žiak odprezentuje, čo si z tejto spätnej väzby zobral pre svoje ďalšie učenie.
- **Náramky priateľstva:** Žiaci sa oceňujú odovzdávaním korálikov, ktoré si dávajú do vrecúšok. Zo získaných korálikov vzniká náramok priateľstva. Každý žiak vie, ktorá konkrétna situácia alebo čin bol ocenený, pričom farby korálikov majú vopred dohodnutý význam.
- **„Uznanie – otázka“:** Pri prezentácii práce spolužiaci najprv sformulujú konkrétne ocenenia a uznanie za to, čo sa žiakovi podarilo. V druhom kroku mu položia otázku, ktorá pomáha odhaliť problém či chybu a naznačuje spôsob riešenia. Môže sa to realizovať aj písomne na lístok (z jednej strany uznanie, z druhej otázka).

Ďalšie spôsoby rovesníckeho hodnotenia

Tento dokument predstavuje štyri konkrétne techniky a postupy, ktoré žiakom uľahčujú poskytovanie a spracovanie vzájomnej spätnej väzby.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

1.1 Rovesnícky feedback (Peer feedback)

Dvaja žiaci si navzájom vymieňajú spätnú väzbu pomocou troch krokov: povedať, čo spolužiak urobil dobre, položiť mu premyslenú otázku a dať mu pozitívny návrh.

Žiaci tak získavajú príležitosť podeliť sa o spätnú väzbu a učiteľ zároveň získava dôležitý prehľad o učení sa oboch z nich.

1.2 Minútovky (Časovo limitovaný postup)

Pri zavádzaní rovesníckej spätnej väzby je na začiatku užitočné riadiť sa presným časovým harmonogramom:

- **3 minúty:** žiak si prečíta prácu spolužiaka.
- **1 minúta:** vymyslenie otázky na objasnenie nejasností.
- **2 minúty pre každého:** priestor na otázky a odpovede.
- **2 minúty pre každého:** vytvorenie vhodnej spätnej väzby.
- **1 minúta:** prečítanie vlastnej spätnej väzby a otázok, ktoré chce žiak položiť.
- **1 minúta pre každého:** polozenie a zodpovedanie otázok k spätnej väzbe.
- **5 minút:** žiak zapracuje a zohľadní získanú spätnú väzbu vo svojej práci.

Keď si žiaci na tento rytmus zvyknú, stopovanie času odpadá a postup im začne slúžiť ako prirodzený **kontrolný zoznam krokov**.

1.3 Hodnotiace kruhy

Táto technika spája oceňovanie spolužiakov prostredníctvom cieľenej „**Ty správy**“ (napr. „*Oceňujem Ťa za... Spozoroval/a som, že ti ešte chýba...*“) a poskytovanie návrhov na zlepšenie cez „**Ja správu**“ (napr. „*Ublížovalo mi/nahnevalo ma, keď... Mohol/a by si popracovať ešte na...*“).

1.4 Vylepšovanie práce

Učiteľ napíše spätnú väzbu k anonymnej práci žiaka z úplne inej triedy.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Žiaci v skupinách dostanú kópiu tejto práce, spätnej väzby a kritérií úspechu a ich spoločnou úlohou je danú prácu na základe spätnej väzby vylepšiť.

Skupiny následne svoje vylepšenia prezentujú pred ostatnými. Aktivitu možno obmieňať prácou s rôznymi ukážkami či rôznymi spätnými väzbami, pričom je vhodné pracovať digitálne (napr. v Microsoft Word alebo v Google dokumentoch).

Hodnotenie spolupráce v skupinách

Spôsoby, akými sa dá hodnotiť skupinová činnosť, zahŕňajú:

- **Sebahodnotenie jednotlivcov:** Každý žiak hodnotí svoj vlastný prínos.
- **Sebahodnotenie skupiny ako celku:** Hodnotenie vypracované jedným alebo viacerými členmi za celú skupinu.
- **Vzájomné hodnotenie skupín:** Skupiny sa hodnotia navzájom, pričom sa môže využiť rola pozorovateľa alebo vyzvedača.
- **Hodnotenie učiteľom:** Učiteľ priebežne hodnotí priebeh spolupráce aj finálne výstupy.
- **Hodnotenie formou prezentácie:** Skupina prezentuje výsledky svojej činnosti pre triedu alebo školu, pričom môže využiť informačno-komunikačné technológie (IKT).

Spôsoby slovného hodnotenia vedeného vyučujúcim

Spätná väzba od učiteľa je kľúčový proces, ktorý pozitívne ovplyvňuje výsledky žiaka, jeho motiváciu a hľadanie vlastných ciest v učení. Musí byť zmysluplná a rešpektujúca. Podľa odporúčaní má spätná väzba:

- vychádzať z potrieb žiaka identifikovaných z jeho výkonu, byť primerane rozsiahla, zmysluplná, včasná, častá a pravidelná.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Slovné hodnotenie vyučujúcim a model RISE

Na dosiahnutie reflexívnej spätnej väzby slúži štvorstupňový model

1. Reflekt/Inquire/Suggest/Elevate:

Reflektuj (Reflect): Vyjadrenie súhlasu/nesúhlasu a pomenovanie toho, čo sa učiteľovi páči a prečo (napr. *„Páči sa mi, čo si urobil/a..., pretože...“*).

Informuj sa (Inquire): Kladenie otázok, hľadanie informácií a poskytovanie podnetov či názorov (napr. *„Uvažoval/a si o tom, ako to môže byť inak?“* alebo *„Tomu, čo si povedal/a, mám rozumieť, že...?“*).

Navrhni (Suggest): Predstavenie nápadov a návrhov na zlepšenie aktuálnej situácie (napr. *„Možno by si mal/a zvážiť...“* alebo *„Možno budeš chcieť priložiť podporné informácie...“*).

Pozdvihni (Elevate): Nastavenie latky na vyššiu úroveň a podnecovanie k hlbšiemu zaoberaniu sa témou (napr. *„Možno by si mohol/a sa zaoberať problematikou hlbšie, pretože...“* alebo *„Mohol/a by si prehodnotiť...?“*).

2. Individuálny rozhovor

Na individuálny rozhovor je potrebné sa vopred dôkladne pripraviť, vytvoriť si jeho štruktúru, otázky a podklady – najmä situácie a aktivity, v ktorých bol žiak aktívny. V samotnom rozhovore sa nehodnotí to, čo žiak hovorí. Rozhovor trvá približne 20 – 30 minút a má nasledujúci odporúčaný postup:

- **Úvod:** Žiaka informujeme o obsahu rozhovoru a jeho dĺžke. Povieme mu, že nás zaujíma, čo sa naučil, čo by chcel zlepšiť a čo pre to môžeme spolu urobiť.
- **Zbieranie informácií:** Pýtame sa žiaka na situácie, pri ktorých sa učil a čo sa v nich naučil. Necháme ho voľne hovoriť. Učiteľ kladie doplňujúce a spresňujúce otázky, ktoré nesmú byť sugestívne.
- **Ukončenie:** Žiakovi na záver poďakujeme za rozhovor a oceníme, že s nami hovoril otvorene.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

3. Kvíz

Krátke kvízy slúžia na to, aby učiteľ zistil, či žiaci naozaj vedia to, čo si myslí, že vedia, a ako danému učivu rozumejú. Môžu prebiehať v hovorenej aj elektronickej podobe. Hodnotenie kvízov pridelovaním nízkych bodových hodnôt predstavuje skvelý spôsob, ako sa uistiť, že sa žiaci naozaj snažia. Kvízy sú dôležité, ale prípadné individuálne nízke skóre z kvízu nesmie znížiť ani zničiť žiakovu známku. Vyučujúci ich môže vytvárať na edukatívnych platformách dostupných pre žiakov, vďaka čomu sa toto hodnotenie dá vykonať veľmi rýchlo. Učitelia tak vidia odpovede každého žiaka individuálne aj súhrnne.

4. Reflexívna diskusia

Reflexívna diskusia sa realizuje priebežne počas aktivít alebo hneď po ich skončení. V podstate ide o facilitujúce otázky vyučujúceho, ktoré žiakom pomáhajú úspešne postupovať v aktivite.

- **Organizácia:** Je dobré, ak diskusiu vedie vyučujúci a jeden alebo dvaja žiaci si z nej podľa možností robia poznámky. Na dosiahnutie lepšej dynamiky je vhodné pracovať v menších skupinách, aby sa k slovu dostali všetci.
- **Zameranie otázok:** Vyučujúci sa pýta na to, ktoré zručnosti žiaci používali, ako „zaberali“, ako sa pritom cítili, čo by ešte potrebovali rozvíjať a v čom sa cítia dobrí.
- **Zapojenie triedy:** Na otázky by mal odpovedať čo najväčší počet žiakov. Nevadí, keď majú podobný názor alebo keď vyjadria inú skúsenosť. Učiteľ môže otázku pokojne zopakovať aj viackrát, prípadne osloviť ďalších žiakov.

5. Reflexia dňa

Ide o záverečnú aktivitu, pri ktorej žiaci vyjadrujú svoje hodnotiace stanoviská fyzickým pohybom v priestore triedy (napr. „*kto zažil niečo zaujímavé, postaví sa k dverám; kto... k oknám*“).

- **Priebeh:** Po presune sa v skupinách kladú otváracie otázky na vyvolanie rozhovoru. Reflexia môže prebiehať aj v kruhu, kde žiaci postupne odpovedajú.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Záznam do „Nezábudníka“:** Žiaci si zapisujú svoje objavy, ciele/úlohy na ďalší deň, dohodnuté kritériá a hodnotenia. V tabuľkách kľúčov si vyznačujú, čo už zvládli a čo ich ešte čaká.

6. Pravidlo A-B-C (Technika C3B4ME)

Nástroj na prácu s chybou a rozvoj samostatnosti žiakov, ktorý odľahčuje učiteľa. Predtým, než žiak požiada o pomoc učiteľa, musí osloviť troch spolužiakov:

A: Pokiaľ neviem, spýtam sa suseda.

B: Ak nevie sused, spýtam sa iného spolužiaka.

C: Ak nevie spolužiak, spýtam sa učiteľa.

- **Úloha učiteľa:** Učiteľ najprv žiaka nasmeruje, kde informáciu nájde. Až keď si žiak ani vtedy neporadí, učiteľ mu tému osobne vysvetlí.
- **Rovesnícka pomoc:** Žiaci, ktorí úlohu vyriešia, chodia po triede a ponúkajú (ale nevnucujú) pomoc ostatným.

7. Interpretačný prístup

V hodnotiacich výrokoch učiteľa (rovnako ako v komunikácii) majú dominovať nadväzujúce a rozvíjajúce myšlienky.

- **Čomu sa vyhnúť:** Vyhybať sa hľadaniu a posudzovaniu absolútnej pravdivosti/správnosti toho, čo kto povedal, a skrytému obviňovaniu. To narúša vzájomnú dôveru a nie je konštruktívne pre nápravu.
- **Cieľ prístupu:** Poskytnúť žiakom bezpečný priestor pre rozmanité myšlienky, hľadať podstatu, príčiny a súvislosti, a navrhovať rôzne riešenia s ohľadom na práva a povinnosti.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Písané spôsoby sebahodnotenia

Písomné formy sebahodnotenia poskytujú učiteľovi rýchly prehľad o tom, čo si žiaci osvojili, a pomáhajú žiakom premýšľať o vlastnom učení.

1. Dotazník

V dotazníkoch žiaci vyjadrujú svoje názory alebo postoje, preto by mali slúžiť len na diskusiu, nie na odvodzovanie výsledných známok.

- **Rozsah:** Pri voľných odpovediach stačí 3 – 5 otázok, pri štruktúrovaných (výber z možností alebo áno-nie) 8 – 12 otázok (závisí od schopnosti žiakov sústrediť sa).
- **Zameranie:** Otázky smerujú k vedomostiam, zručnostiam, postojom a hodnotám. Žiak hodnotí, či má určitú spôsobilosť, či ju vie aplikovať a či vykazuje očakávané životné zručnosti.

Žiak musí pred použitím hárka vždy poznať jeho účel.

2. Vstupné a výstupné lístky

Pár minút na začiatku alebo na konci hodiny ponúka skvelú príležitosť zistiť, čo si žiaci osvojili (bez ohľadu na úroveň Bloomovej taxonómie). Na lístky nie je potrebné písať mená žiakov.

- **Vstupné lístky (začiatok hodiny):** Učiteľ napíše alebo premietne na tabuľu rýchlu otázku o práci z včerašieho dňa. Žiaci na lístok napíšu, čo dôležité si zapamätali, prípadne čo ich zaujalo či bavilo.
- **Výstupné lístky (koniec hodiny):** Na konci hodiny žiaci na iné lístky napíšu, čo sa na nej naučili, čo ich zaujalo alebo čo bolo pre nich ťažké.

Priklady otázok pre lístky:

„Ktoré tri veci ste sa naučili, dve veci vás ešte zaujímajú a ktorej jednej veci nerozumiete?“

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

„Ako by ste dnes urobili veci inak, keby ste mali na výber?“

„Čo ma na tejto práci zaujalo, bolo...“

„Dnešok bol ťažký, pretože...“

Postup pri vyhodnotení:

Učiteľ môže vopred určiť počet viet a časový limit na písanie. Po zbere lístkov nasleduje ich triedenie podľa kritérií (môžu ich triediť aj samotní žiaci tak, že priradia svoj lístok do skupiny k ostatným). Učiteľ potom môže náhodne vybrať lístky, prečítať ich a spoločne so žiakmi diskutovať o tom, v ktorej skupine je lístkov najviac a v ktorej najmenej a prečo je to asi tak.

3. Priepustka (Ticket out the door)

Na konci hodiny každý žiak napíše odpoveď na hodnotiacu otázku a lístok odovzdá učiteľovi pri odchode z triedy.

Lístky nemusia byť podpísané (anonymné sú vtedy, ak učiteľ plánuje výučbu pre celú skupinu).

Podpísané lístky sa využívajú vtedy, ak ich učiteľ vzťahuje na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka.

Cieľ: Zistiť, čo a do akej miery sa žiaci naučili vzhľadom na cieľ hodiny.

Návrhy otázok do priepustky:

Čo som sa naučil/a? (*Čo teraz vieš? Akú novú zručnosť si sa naučil/a?*)

Prečo som sa to naučil/a? (*Aký to má zmysel? Ako a kde ti to môže pomôcť?*)

Ako som sa to naučil/a? (*Čo ti pomohlo pri učení? Čo môžeš urobiť, aby si si to zapamätal/a?*

Čo si spravil/a pre to, aby si prekonal/a sám/sama seba?)

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

4. Nedokončené vety

Žiaci podľa vlastného uváženia dopisujú vopred pripravené začiatky viet. Tieto vety sa môžu týkať riešenia záťažových situácií, prejavov vedomostí, pravidiel správania alebo zhodnotenia situácie.

- **Zamerané na vedomosti:** „Najviac ma dnes zaujalo...; Chcel/a by som sa dozvedieť viac...; Úplne nové pre mňa bolo...; V živote túto vedomosť určite využijem...; Potrebujem ešte...”
- **Zamerané na zručnosti:** „Na vyučovaní som uplatnil/a zručnosť...; V skupine som dnes...; Keď niekoho stretnem a usmeje sa na mňa, tak ja...; Ak mi niekto dôveruje, znamená to, že...”

5. Zahmlený bod (The muddiest point)

Veľmi rýchla technika na identifikáciu nejasností v učive. Žiaci na kúsok papiera stručne napíšu dve veci: v čom majú v učive úplne jasno a naopak, čo je pre nich stále „zahmlené“ (nepresné, nepochopené).

Učiteľ si odpovede preštuduje a na ich základe priamo plánuje ďalšie učebné činnosti a vysvetľovanie na nasledujúcej hodine.

Písanie do denníka

Žiaci si zaznamenávajú reflexiu dňa alebo určitého obdobia na základe štruktúrovaných otázok (napr. „Akú zručnosť sa mi dnes podarilo použiť?“ alebo „Akú zručnosť som sa dnes naučil/a?“).

Kniha citátov

Individuálna alebo triedna aktivita, kde žiaci vyhľadávajú a zapisujú citáty vyjadrujúce hodnoty a správanie, ktoré preferujú v živote a vzdelávaní. O citátoch je potrebné následne diskutovať, aby sa vysvetlil ich význam.

Spôsoby písaného rovesníckeho hodnotenia

Tieto techniky učia žiakov konštruktívne hodnotiť prácu svojich spolužiakov.

1. **Vzájomné hodnotenie pravopisných cvičení:** Žiaci si navzájom opravujú diktát alebo cvičenie. Okrem toho napíšu spolužiakovu krátke zhrnutie, kde zhodnotia počet a typy chýb a pridajú odporúčanie, na ktoré javy sa má žiak v budúcnosti zamerať.
2. **Dielne písania:** Žiaci si vo dvojiciach alebo malých skupinách (3 – 4 žiaci) navzájom čítajú svoje texty. Najprv prácu interpretujú vlastnými slovami a povedia, čo sa im na prvej verzii textu páči. Následne sa zamerajú na pasáže, ktorým nerozumejú. Pomáha im to lepšie zdieľať texty a vzájomne si poradiť.
3. **Rovesnícke hodnotenie domácich úloh:** Skupina štyroch žiakov hodnotí domáce úlohy inej skupiny. Ak sa toto hodnotenie robí pravidelne, žiaci robia domáce úlohy dôslednejšie.
4. **Dôležité pravidlo:** Pokiaľ niekto z nich domácu úlohu neprinesie, nemôže sa podieľať na hodnotiacej činnosti v skupine, ale vypracúva si domácu úlohu samostatne.

5. Detektívna práca

Metóda zameraná na anonymnú analýzu obsahu spätnej väzby.

- **Postup:** Každý žiak najprv napíše esej. Učiteľ ku každej vypracuje spätnú väzbu, ale vedome ju k eseji nepriloží.

Štvorčlenná skupina žiakov dostane 4 eseje a 4 spätnej väzby bez mien.

- **Úloha skupiny:** Žiaci musia podrobne preštudovať obsah a správne priradiť každú spätnú väzbu k príslušnej eseji.

6. Spätné spravodajstvo

Nástroj na zabezpečenie kontinuity a prepojenia medzi jednotlivými stretnutiami skupín.

Postup: Na začiatku skupinovej práce jeden alebo dvaja vopred určení členovia prečítajú krátku písomnú správu o tom, čo sa udialo a čo skupina získala na predchádzajúcom stretnutí.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Títo referujúci členovia sa vyberajú a pripravujú vopred, vďaka čomu sa upevňuje plynulý prechod medzi fázami projektu.

7. Hodnotiaci list „Urob si sám“

Technika využívajúca princíp snehovej gule na spoločnú tvorbu hodnotiacich kritérií.

Postup: Každý jednotlivец napíše maximálne 3 tvrdenia o práci skupiny. Tieto tvrdenia sa následne spresňujú a spájajú vo väčších skupinách, až celá skupina vytvorí finálny zoznam.

Zoznam sa napíše verejne na tabuľu alebo veľký papier. K stiahnutým tvrdeniam sa priradí bodová škála (3 – 5 bodov) od „*úplne súhlasím*“ po „*celkom nesúhlasím*“.

Hlasovanie: Každý žiak vizuálne vyjadruje svoje preferencie (napr. farebnými samolepkami). Výhodou je okamžitá viditeľnosť výsledkov a zapojenie úplne každého člena.

8. Hodnotenie po svojom

Aktivita určená pre pokročilejšie a vyspelejšie skupiny žiakov.

Postup: Veľká skupina sa rozdelí na dve menšie podskupiny. Každá z nich musí písomne navrhnúť techniku hodnotenia, ktorú následne použije tá druhá skupina na vyhodnotenie svojej práce.

Žiaci si môžu vybrať z už známych techník, alebo majú priestor vymyslieť si vlastnú, úplne originálnu metódu.

Neverbálne spôsoby hodnotenia

Neverbálne techniky predstavujú rýchlu, vizuálnu a hravú formu sebahodnotenia. Pomáhajú žiakom vyjadriť mieru porozumenia učivu alebo ich pocity bez nutnosti rozsiahleho písania.

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

1. „Ako to vidím ja“ a Emotikony

Ako to vidím ja: Žiaci si sami priamo na svoje produkty (výkresy, projekty, zošity) nakreslia srdiečko alebo krúžok na tie miesta, o ktorých si myslia, že sa im naozaj podarili.

Emotikony: Žiaci nakreslia alebo zakrúžkujú emotikony, ktoré vyjadrujú ich momentálne porozumenie učivu, náladu, postoj alebo emócie z hodiny.

2. Autokorektívne karty a pomôcky

Nástroje so zabudovanou spätnou väzbou, ktoré žiakom umožňujú okamžitú samokontrolu.

— **Autokorektívne karty:** Pracovné listy, kde je spätná väzba vecne alebo zábavne integrovaná.

— **Autokorektívne pomôcky:** Obsahujú učebnú úlohu aj s riešením, napríklad:
posunovacie kartičky (skrývajú riešenie pod posuvnou časťou),
učebné kotúče (riešenie odhaľujú na zadnej strane skladačky),
elektronické pomôcky (signalizujú správne riešenie, napr. svetielkom/zvukom).

3. Symboly a Terč

- **Symboly (pohybová aktivita):** V triede sa rozmiestnia cedulky so symbolmi počasia (žiariace slnko, veselé slnko, slnko mierne za oblakom, slnko dosť schované za oblakom, čierny mrak). Žiaci sa fyzicky postavia k značke, ktorá najlepšie vystihuje ich dnešný výkon.
- **Terč:** Každému výseku na terči prislúcha konkrétna vedomosť alebo zručnosť. Žiaci umiestňujú bodku na terč – čím bližšie k stredu bodka je, tým viac si je žiak istý, že danú vedomosť či zručnosť ovláda.

3. Dúha a Palec

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Dúha:** Žiak nakreslí svoj osobný symbol do určitej farby dúhy, ak si myslí, že vo výučbe prejavil zručnosť, ktorú táto konkrétna farba vyjadruje.
- **Palec:** Veľmi rýchla technika, kde žiaci ukazujú „palec hore, dole, alebo v strede“ ako okamžitú reakciu na otázky učiteľa typu:

Ako si dnes pracoval/a?

Ako sa ti darilo dodržiavať pravidlo?

Aká bola spolupráca v skupine?

Ako si pochopil/a dnešné učivo?

4. Vyber-vymeň-vyber

Metóda zameraná na rozvoj jemnej motoriky a prvé sebahodnotenie (vhodná najmä pre prvomestské ročníky pri nácviku písania).

Postup: Žiaci majú za úlohu napísať určité písmeno desaťkrát za sebou

Sebahodnotenie: Žiak farebne zakrúžkuje to písmeno, ktoré považuje za svoje najlepšie napísané.

Rovesnícke hodnotenie: Žiaci si vymenia zošity so spolužiakom. Ten označí inou farbou to písmeno, ktoré zase on považuje za najkrajšie.

Pokiaľ sa ich výber líši, majú priestor spoločne si vysvetliť prečo.

5. Semafor

Vizuálny a okamžitý systém spätnej väzby počas vyučovacej hodiny. Žiaci používajú farebné poháre alebo karty vo farbách semaforu, ktoré ukladajú na stôl podľa miery porozumenia:

- **Zelená:** „*Toto som sa už naučil/a...*“ alebo „*Rozumiem tomu, viem to urobiť sám/a.*“ (Signál, že žiak môže pracovať samostatne a netreba ho vyrušovať)
- **Oranžová:** „*Toto potrebujem ozrejmiť, doplniť...*“ alebo „*Myslím si, že tomu rozumiem, ale potrebujem usmerniť.*“

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

— **Červená:** „*Tomuto som vôbec nerozumel/a...*“ alebo „*Nerozumiem tomu, potrebujem pomoc, aby som to pochopil/a.*“

Význam pre učiteľa: Učiteľ pohľadom po triede okamžite vidí, do akej miery skupina téme rozumie, kto potrebuje akútnu pomoc, a či má prispôbiť tempo alebo náročnosť úloh.

6. Nájdí chybu a oprav ju

Konstruktívny prístup k oprave písomných prác a textov, ktorý nahrádza pasívne prepisovanie.

Postup: Učiteľ namiesto prečiarknutia celej chyby urobí iba bodku na okraj riadku, v ktorom sa chyba nachádza. Žiak musí chybu v riadku sám nájsť a opraviť.

Zvýšená podpora: Pre žiakov vyžadujúcich bližšie navádzanie môže učiteľ na okraj pripísať skratku typu chyby:

„i“ – interpunkčné znamienko,

„g“ – gramatická chyba,

„p“ – pravopisná chyba.

Tento text uzatvára kapitolu o formatívnom hodnotení témou kariet správania a hodnotením samotného učiteľa zo strany žiakov.

7. Karty správania

Tento systém sa využíva na 1. stupni základných škôl v prípade porušovania triednych dohôd a pravidiel. Ponúka vizuálnu spätnú väzbu bez okamžitého trestania:

- **Žltá karta:** Žiak ju dostane na stôl pri rušivom správaní. Signalizuje mu, že v jeho správaní je problém.

- **Červená karta:** Nasleduje, ak žiak svoje správanie neupraví. Po skončení hodiny sa s ním vyučujúci osobne a v pokoji porozpráva. Rozhovor prebieha cez prestávku – učiteľ vyzve žiaka, aby sám pomenoval, čo sa stalo, ako to vníma, kde sa stala chyba a čo urobí nabudúce inak.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Zelená karta:** Žiak ju môže dostať, ak počas hodiny prejavuje vysoké sústredenie, zameranie na prácu, podporu ostatných alebo inú pozitívnu spôsobilosť. Následne sa s učiteľom rozpráva o tom, čo k udeleniu karty viedlo
- **Modrá karta:** Výnimočná karta pre celú triedu, ak kvalitne pracuje ako jeden tím. Za istý počet modrých kariet môžu mať žiaci s učiteľom vopred dohodnutú odmenu. Modrá karta je symbolom spoločnej pohodovej a sústredenej atmosféry v súlade s dohodami.

Hodnotenie činnosti vyučujúceho (Spätná väzba pre učiteľa)

Učitelia môžu rozšíriť formatívne hodnotenie aj na svoje vlastné profesionálne pôsobenie a požiadať o spätnú väzbu žiakov alebo ich zákonných zástupcov.

- **Prekonanie obáv:** Zvedavosť typu „ako ma vidia moji žiaci a aký názor majú na to, čo robím“ by mala prevážiť nad obavami z toho, čo sa o sebe učiteľ dozvie.
- **Prínos:** Výstupy slúžia učiteľovi na sebareflexiu a skvalitnenie výučby. Môžu ho motivovať k zlepšeniu práce/správania, alebo ho naopak potešiť a zvýšiť jeho motiváciu. Názory žiakov môžu vyučujúceho v mnohom prekvapiť a umožnia mu lepšie spoznať, ako premýšľajú.
- **Úskalia a príprava:** Netreba brať všetko absolútne doslova – odpovede žiakov závisia od mnohých okolností. Aj táto oblasť si vyžaduje prípravu a opakované používanie, aby hodnotenia neodrážali len momentálne nálady či nápady žiakov, ale mali skutočnú výpovednú hodnotu. K tomu pomáhajú presne sformulované otázky.
- **Alternatíva so zvýrazňovačmi:** Učiteľ použije ružový a zelený zvýrazňovač na označenie silných (zelená) a slabých (ružová) stránok práce. Žiak musí sám zhodnotiť, čo je v zelených úsekoch pozitívne a v ružových negatívne, a na záver k nim povinne pripísať svoje vlastné poznámky.

Správna formulácia otázok pri hodnotení

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Formatívne hodnotenie vyžaduje aktívne zapojenie žiakov do diskusie. Spôsob, akým učiteľ kladie otázky (napr. počas individuálnych rozhovorov), zásadne ovplyvňuje hĺbku žiakovej sebareflexie.

Kľúčový rozdiel v prístupe

- **Vhodné otázky (otvorené):** Podnecujú žiaka k premýšľaniu, opisovaniu procesov, hľadaniu súvislostí a hodnoteniu vlastného pokroku. Začínajú slovami ako *Ako, Čo, V čom, Kedy*.
- **Nevhodné otázky (uzavreté/sugestívne):** Často vyžadujú len jednoslovnú odpoveď (áno/nie), vedú k pasivite alebo v sebe nesú skrytý tlak na „správnu“ odpoveď.

Porovnávacia tabuľka: **Príklady formulácií**

Vhodné formulácie (Otvorené a rozvíjajúce)	Nevhodné formulácie (Uzavreté a obmedzujúce)
• Ako si spokojný/á s tým, čo si urobil/a? • Čo si myslíš o tom, ako si to urobil/a?	• Si so sebou spokojný/á?
• Môžeš mi viac povedať o tom, ako si pomáhal/a...? • Ako si spolupracoval/a pri riešení úlohy?	• Pomáhal/a si pri úlohe iným? • Spolupracoval/a si na úlohe?
• S akými zážitkami dnes odchádzaš zo školy?	• Páčilo sa ti dnes v škole?
• Na čom chceš najbližšie pracovať? • Ako vidíš svoje zlepšovanie sa v učení a výsledkoch?	• Chceš na niečom pracovať? • Zlepšil/a si sa?
• Akú novú zručnosť/vedomosť si získal/a?	• Naučil/a si sa niečo?

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

• Aký si zvolil/a postup na dosiahnutie cieľa?	• Máš nejaký cieľ?
• Kedy budeš so svojimi výsledkami spokojný/á?	• Si na seba hrdý/á?
• Čo ti pomáha zlepšovať sa v učení?	• Pomáha ti niečo?
• Aká bola spolupráca v tíme, aká bola tvoja úloha?	• Splnil si úlohu v tíme?
• V čom potrebuješ z mojej strany pomôcť?	• Máš všetko, čo potrebuješ?
• Čo ťa najviac zaujalo v tejto téme a prečo?	• Zaujalo ťa niečo, či ani nie?
• Ako vieš v živote využiť túto vedomosť/zručnosť?	• Bude ti to na niečo?
• Čo si na sebe vážiš, na čo si mimoriadne hrdý/á?	• Dostávaš a dávaš pomoc?
• Ako ti pomáhajú spolužiaci, a ako im ty pomáhaš?	• Potrebuješ informácie?
• Kde budeš hľadať ďalšie informácie?	

Príklady formulácií otázok na reflexiu v hodnotiacom kruhu

Tieto otázky slúžia na spoločné zdieľanie pocitov, objavov a zážitkov celej triedy na konci vyučovania:

- **Čo?:** „Čo si dnes objavil/a? Čo ťa prekvapilo? Čo ťa rozosmialo/pobavilo? Čo nové si sa dozvedel/a? Čo si cítil/a? Čo užitočné si sa dnes dozvedel/a? Za čo si dnes vďačný/á?“
- **O čom?:** „O čom by si sa chcel dozvedieť viac? Povedz mi tri situácie, v ktorých si dnes spolupracoval/a. Keby si mal/a vybrať jednu vec z dnešného dňa, ktorú by si mohol/a zažiť ešte raz, ktorá by to bola?“

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Prečo?:** Žiaci majú za úlohu vybrať smajlíka alebo dixit kartu, ktorá vystihuje ich dnešný deň, a niečo o nej povedať. Prípadne odpovedajú na otázku: *„Keby bol dnešný deň rozprávkový, akou postavou by si bol a prečo?“*
- **Ako?:** *„Akú otázku by si chcel položiť ostatným po dnešnom dni? Aký okamih priateľstva/spolupráce, tolerancie (cnosti, ktorá sa zavádza v danom ročníku) si dnes zažil/a?“*

Príklady formulácií otázok vyučujúcim na sebahodnotenie žiaka

Tieto otázky pomáhajú jednotlivcom hlbšie analyzovať svoj vlastný vzdelávací proces, správanie a motiváciu:

- **Čo?:** Smeruje k vedomostiam a budúcim cieľom:
„Čo si sa dnes naučil/a? Čo môžeš/chceš/dokážeš (ešte) urobiť? Čo tvoje správanie/konanie spôsobilo(ilo) mne/iným? Čo by si potreboval/a zmeniť...?“
„Na čo sa chceš viac zamerať? Čo sa potrebuješ ešte naučiť? Čo si potrebuješ ešte docvičiť? Čo ti robí problémy v učení sa? Čo by si mal/a urobiť, aby si dostal/a lepšiu známku?“
- **O čom?:** *„O čom si rozmýšľal/a v súvislosti s týmto príbehom? V čom sa ti dnes v škole darilo? V čom sa môžeš ešte zlepšiť?“*
- **Prečo?:** Vedie k pochopeniu príčin a súvislostí:
„Prečo ťa vyučujúci/a ohodnotil/a tak, ako ťa ohodnotil/a? Prečo nedopadla dobre moja práca?“
„Prečo si nerešpektoval/a pravidlá správania? Prečo považuješ túto činnosť za zvládnutú? (toto učivo za zvládnuté?) Prečo svoju prácu takto hodnotíš?“
- **Ako?:** *„Ako si to vysvetľuješ? Aké informácie potrebuješ ešte získať? Aké máš túžby (ciele) vo svojom učení sa? Ak niekto potreboval pomoc, ako si mu pomohol/a? Akú pomoc si poskytol/a?“*

Príklady formulácií otázok vyučujúcim na rovesnícke hodnotenie

Tieto otázky učia žiakov konštruktívne a vecne analyzovať prácu svojich spolužiakov (napr. pri prezentácii referátu):

- **Čo?:** „Čo všetko ste sa dozvedeli z Petrovho referátu? Môžete uviesť príklady informácií alebo myšlienok, ktoré boli pre vás nové?“
- **O čom?:** „Pochybujete o správnosti niečoho, čo ste v referáte počuli? Prekvapilo vás niečo, počuli ste niečo úplne nové? Čo to bolo?“
- **Prečo?:** „Prečo myslíte, že je v referáte málo nových informácií?“
- **Ako?:** „Ako sa Peter pri referovaní správal? Hovoril zrozumiteľne? Ako Peter vysvetlil neznáme slová? Ako dlho Peter hovoril? Mohol byť referát dlhší, alebo, naopak, časovo kratší?“

Význam hlbokých otázok vo výučbe

- **Chyba rýchlych odpovedí:** Ak učiteľ kladie otázky a žiaci odpovedajú bleskovo a bezchybne podľa očakávaní, pravdepodobne sa len plytvá ich časom. Správne odpovede, ktoré nevyžadujú premýšľanie, nie sú pre formatívne hodnotenie zaujímavé.
- **Rozvoj kritického myslenia:** Žiak má byť v odpovediach tvorivý a slobodne myslieť, no v medziach dohodnutých pravidiel a kritérií slušnej, empatickej komunikácie. Žiaci sa majú učiť tvoriť otázky na všetkých úrovniach kognitívnej náročnosti, najmä na úrovni kritického myslenia. Otázky musia byť stručné, jasné a kladené vo vhodnej chvíli.

Pravidlá hodnotenia

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Formulácia hodnotiacich výrokov je náročný proces, ktorý závisí od učebných cieľov, ale predovšetkým od konkrétneho žiaka a situácie.

- **Individuálny účinok:** Tie isté hodnotiace výroky môžu na rôznych žiakov fungovať úplne inak, preto musí učiteľ zodpovedne zvažovať, čo a ako v slovnom hodnotení komunikuje.
- **Zákaz nepodložených tvrdení:** Ak učiteľ nemá o žiakovi jasné dôkazy, alebo sú jeho tvrdenia nepresvedčivé, musí s nimi zaobchádzať maximálne zodpovedne a premyslene, aby sa nestali nevhodnými.
- **Princíp sprevádzania:** Hlavným pilierom formatívneho hodnotenia je sprevádzanie žiaka. Učiteľ musí hodnotiace súdy vždy formulovať z pohľadu snahy žiaka zlepšovať svoj výkon.

Vhodné slovné druhy pre hodnotiace výroky

Činnostné slovesá z cieľov a zadaní: Jasne pomenúvajú, akú aktivitu žiak vykonal.

Príklady: napísal/a si, vyznačil/a si, vymenoval/a, opísal/a, rozlíšil/a, vysvetlil/a, zdôvodnil/a, argumentoval/a, uviedol/a príklady, porovnal/a, dokončil/a, vyriešil/a a pod.

Príslovky spôsobu (označenie kvality splnenia): Presne špecifikujú, ako kvalitne bola úloha zvládnutá.

Príklady: úplne, skvele/o, hravo, ľahko, samostatne, presne, spoľahlivo, rýchlo, prehľadne, detailne, podrobne, správne, zaujímavo, stručne, nepresne, jednoducho, nesamostatne, neisto, neúplne, nepozorne a pod.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Činnostné slovesá označujúce vnímané skutočnosti: Slúžia na vyjadrenie toho, čo učiteľ reálne pozoroval.

Príklady: videl/a som, počul/a som, ochutnal/a som, oboľnal/a som, videli sme, počuli sme, vnímali sme, sledovali sme, všimli sme si.

Slovesá v 2. osobe jednotného čísla: Adresný prístup priamo k žiakovi, ktorý popisuje úroveň jeho samostatnosti a postoja.

Príklady: zvládaš bez pomoci učiteľa, zvládaš s pomocou učiteľa, čiastočne sa orientuješ, dokážeš sa orientovať zatiaľ ešte s pomocou, k práci pristupuješ zodpovedne/cieľavedome/s chuťou, bolo by vhodné, aby si sa zameral/a, sústredil/a na...

Príklady vhodných formulácií hodnotiacich výrokov

V závislosti od pedagogického zámeru text rozlišuje dva hlavné typy výrokov:

— Motivačné výroky (Pri motivovaní žiaka k vyššej úrovni výkonu)

Používajú sa na povzbudenie, dodanie sebadôvery a prekonanie strachu z neúspechu:

„Máš na to, tak sa pokús urobiť preto viac.“

„Máš v sebe niečo výnimočné, buď tým, kým si!“

„Ty to zvládneš, nevzdávaj to.“

„Nie si ďaleko od cieľa, ešte chvíľu a podarí sa ti to!“

— Oceňujúce výroky (Pri konkretizovaní ocenenia a uznania)

Nahrádzajú všeobecné pochvaly (ako „šikovný“ alebo „dobrá práca“) a presne pomenúvajú, čo konkrétne žiak urobil dobre:

„Keď si vysvetľovala pokus, postupovala si krok za krokom, takže som si ho vedela predstaviť.“

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

„Oceňujem, že si mal tri rôzne riešenia tohto príkladu, tri postupy.“

„Tvojou úlohou bolo zhrnúť text. To sa ti podarilo.“

„Podarilo sa ti zaujímavo vystihnúť podstatu deja.“

„Výborne, zodpovedal/a si všetky otázky, vystihol/a si odpoveďami riešenie problému.“

— Popisné výroky

Konkrétne a neutrálne pomenúvajú realitu alebo oceňujú kontinuitu v práci.

Príklady: „Vidím, že na konci vety niečo chýba.“ alebo „V matematike sa ti darí porozumieť novým úlohám.“, „V angličtine si priebežne spracovávaš úlohy.“

Príklady nevhodných slov a formulácií v hodnotiacich výrokoch:

- **Osobné emócie** (Žiak sa neučí pre vyučujúceho, ale pre seba): Hodnotenie by nemalo stáť na tom, či má učiteľ radosť, alebo je smutný.

Nevhodné príklady: „Páči sa mi, keď...“, „Teší ma tvoja snaha!“, „Mrzí ma, že si to takto urobil/a!“, „Sklamal/a si ma!“, „Hnevá ma, že...!“

- **Osobné prívlastky** (Žiak je taký, aký je, a treba to rešpektovať): Hodnotenie má hodnotiť prácu a výkon, nie nálepkovať osobnosť žiaka.

Nevhodné príklady: si pekný/á, si šikovný/á, si usilovný/á, si nervózny/a, si utiahnutý/á, si lenivý/á, si pohodlný/á, si nepozorný/á.

- **Básnické prostriedky** (Žiak má svoju dôstojnosť a hodnotu): Používanie irónie, metafor či dramatických otázok ponižuje a demotivuje.

Nevhodné príklady: „Kde sa podela tvoja snaživosť, ovládaš ťa lenivosť?“, „Tvoja odpoveď ani za deravý groš nestojí!“, „V diktáte je samá chyba, učenie ti asi chýba?“

Základná škola Ľudovika Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Klasifikačné stupne** (Slovné hodnotenie sa nemá spájať s klasifikáciou): V čisto formatívnom slovnom hodnotení nemajú miesto ekvivalenty známok.

Nevhodné príklady: výborný, veľmi dobrý, dobrý, dostatočný, nedostatočný.

- **Príslovia a porekadlá** (Hodnotiace výroky musia mať pre žiaka presnú hodnotu): Ľudové múdrosti sú pre žiaka príliš všeobecné a nehovoria nič o jeho konkrétnom pokroku.

Nevhodné príklady: „Opakovanie je matka múdrosti.“, „Čo sa v mladosti naučíš, v starobe akoby si našiel.“, „Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.“

Zakázané vyjadrenia v hodnotení – ponižovanie a podozrievanie

1. Ponižujúce slová

Hodnotenie by v žiadnom prípade nemalo ponižovať osobnosť a dôstojnosť žiaka. Z toho dôvodu je nevhodné používať slová vyjadrujúce absolútnu neschopnosť, deficit alebo negatívne nálepky:

Nevhodné príklady: nevieš, nepoznáš, nedokážeš, neschopný/á, nedokonalý/á, nechápeš, nerozmýšľaš, nepočúvaš, neučíš sa, nerozumieš, nezvládaš, nepozorný/á, nešikovný/á, nezodpovedný/á, nerozhodný/á a pod.

2. Slová podozrievania

Hodnotením by sa nemal narušať vzťah žiaka k samotnému učeniu sa. Spochybňovanie žiakovej úprimnosti alebo samostatnosti vyvoláva neistotu a demotiváciu, preto je nevhodné používať podozrievavé formulácie:

Nevhodné príklady:

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

„to asi nie je tvoja práca“

„nevyzerá, že si to robil/a sám/a“

„ani si sa do toho nepozrel“

„myslím, že si odpisoval/a“

„nehral si férovo“

„Je to naozaj tvoja práca?“

„takto to zvyčajne nevieš“

„čo sa stalo, že sa ti to podarilo“

„vieš to aj lepšie, asi si sa nesnažil/a“

Pravidlá hodnotenia

Komplexný systém hodnotenia a portfólio

Efektívne hodnotenie je kognitívne náročná činnosť zohľadňujúca vnútorné aj vonkajšie podmienky. Pre komplexné hodnotenie vyučujúci a žiaci spoločne zhromažďujú dôkazy o pokrokoch a výsledkoch do portfólia (pracovného, výberového alebo dokumentujúceho učebné pokroky). Portfólio slúži ako významný podklad pre slovné hodnotenie na vysvedčení.

Nástroje na zaznamenávanie hodnotenia

Elektronická žiacka knižka: Slúži na komunikáciu o výučbe. Umožňuje sledovať nielen výsledky, ale aj aktivity, posun v rozvoji spôsobilostí a samotný proces učenia. Na začiatku

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

obdobia v nej môže byť uvedený súbor hodnotených vzdelávacích štandardov a zaznamenaná cesta učenia žiaka. Ciele sú formulované v 2. osobe jednotného čísla.

Pedagogický denník: Zošit s každodennými zápiskami vyučujúcich o výnimočných, nie bežných situáciách v napredovaní žiaka, prípadne o problémoch v správaní. Nezaznamenáva sa každý žiak denne, ale iba to, čo je významné v rozvoji jeho spôsobilostí podľa štandardov.

Portfólio a jeho prínos

Portfólio umožňuje dlhodobejšie sledovať pokroky žiaka a môže mať hmotnú aj elektronickú podobu.

Prínos pre žiaka:

- umožňuje mu sledovať svoje pokroky a dosiahnuté výsledky;
- núti ho zamýšľať sa nad svojimi vedomosťami a zručnosťami;
- dáva mu priestor na posúdenie kvality svojej práce.

Prínos pre učiteľa:

- umožňuje mu diagnostikovať a hodnotiť silné a slabé stránky žiaka;
- dáva priestor na porovnanie terajších a predchádzajúcich výkonov;
- poskytuje mu oporu a dôkazy pre rôzne formy hodnotenia.

Prínos pre zákonného zástupcu:

- ukáže mu obraz procesu a výsledkov učenia sa jeho dieťaťa;
- poskytuje mu porovnanie terajších a predchádzajúcich výkonov;
- získava vedomie, že pokroky jeho dieťaťa vo vzdelávaní sú sledované.

Čo môže byť súčasťou portfólia?

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- Pracovné listy alebo ich fotodokumentácia.
- Písomné, výtvarné a pracovné produkty žiaka.
- Didaktické testy, písomky, diktáty, slohové práce.
- Zvukové záznamy konverzácií a videá so žiakom.
- Záznamy z diagnostikovania žiaka a iné výsledky priebežného hodnotenia.

Sebahodnotiace listy pre oblasť: Učenie

- **Využitie:** Tieto listy sa môžu tvoriť pre jednotlivé vyučovacie predmety, konkrétne učivá alebo celé vyučovacie hodiny.
- **Obsah:** Zaznamenáva sa do nich dosiahnutie stanovených cieľov, bodov či míľnikov.
- **Forma v primárnom vzdelávaní:** Zaznamenávanie môže prebiehať formou emotikonov alebo počtom hviezdíčiek, ktoré žiak priradí, keď splní svoje míľniky, proces učenia sa alebo obsah.

Sebahodnotiace listy pre oblasť: Sociálne zručnosti

Túto časť tvorí triedny kolektív, ktorý ju priamo prispôsobuje aktuálnym potrebám svojej triedy.

- **Dizajn a téma:** Listy môžu mať kreatívnu podobu (napr. rakety a planéty, ak sa trieda, pre ktorú bol list vytvorený, volala „Vesmír“).
- **Farebné sebahodnotenie žiaka:**
- **Zelená farba:** Žiak ňou vyfarbuje zručnosti, ktoré patria medzi jeho silné stránky a darilo sa mu ich realizovať vo vzťahu k sebe, kamarátom aj rodine.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Modrá farba:** Používa sa na vyfarbenie zručností, ktoré sa žiakovi darilo aplikovať iba s problémami.
- **Podčiarknutie:** Žiak podčiarkne tie prejavy, na ktorých chce v ďalšom období pracovať a zlepšovať ich.
- **Prínos:** Na základe týchto výstupov je možné žiakovi nastaviť individuálne ciele pre jeho ďalšie obdobie vzdelávania.

Záverečné slovné vysvedčenie

Na konci hodnotiaceho obdobia žiaci dostávajú slovné vysvedčenie.

- **Obsah vysvedčenia:** Zahŕňa informácie o silných stránkach a rozvojových možnostiach žiaka, ocenenie jeho úspechov a taktiež odporúčania do ďalšej práce. Súčasťou slovného vysvedčenia je vždy aj samotné sebahodnotenie žiaka.
- **Tvorcovia:** Slovné vysvedčenie vytvárajú triedne kolektívy spoločne s vyučujúcimi, ktorí v danej triede učia.

Pravidlá a zásady hodnotenia žiakov

Jasné pravidlá hodnotenia sú pre školu kľúčové. Žiaci by ich mali poznať, diskutovať o nich a ideálne sa na nich aj spolupodieľať. Hodnotenie slúži nielen učiteľovi, ale usmerňuje aj sebahodnotenie žiakov a ich vzájomné hodnotenie.

5. Základné didaktické súčasti hodnotenia

Hodnotenie by nemalo stáť na dlhých textoch, ale na výstižných a vecných informáciách. Učiteľ by mal:

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Hodnotiť výsledky aj proces:** Sledovať nielen finálny produkt, ale aj samotný priebeh učenia.
- **Hodnotiť opisným jazykom:** Opisovať konkrétne dôkazy a znaky výkonu, ktoré sa dajú reálne sledovať.
- **Hodnotiť výstižne a slušne:** Komunikovať s rešpektom, úctou, bez urážania či ponižovania.
- **Hodnotiť to, čo má hodnotu:** Zamerať sa na veci, ktoré majú pre žiaka reálny význam (napr. úspešný projekt), nie iba na to, čo sa hodnotí najjednoduchšie.
- **Využívať rôzne spôsoby:** Kombinovať písomné, ústne aj neverbálne formy.

6. Čomu sa pri hodnotení vyhnúť (Zákazy v hodnotení)

- **Nehodnotiť postoje a názory:** Ak sú v rozpore s hodnotami vzdelávania, patria do diskusie a edukácie, nie do klasifikácie.
- **Neporovnávať žiakov medzi sebou:** Porovnávanie vyvoláva pocit viny a hanby. Hodnotenie musí byť pre žiaka bezpečné.
- **Nehodnotiť záporne a predčasne:** Vyhybať sa rozkazom, trestaniu, unáhleným záverom a tlaku pod stresom.
- **Nehodnotiť tvorivosť podľa striktných kritérií:** Umenie, koláže či vlastná predstavivosť odrážajú individuálne predpoklady žiaka a netreba ich škatuľkovať.

7. Eliminácia subjektívnych vplyvov

Učiteľ musí vedome odbúravať vlastnú zaujatosť a predchádzať chybám, ako sú:

- **Schematické typizovanie:** Škatuľkovanie žiakov na "dobrých" a "zlých".
- **Subjektívne predpovedanie:** Predpovedanie budúcnosti žiaka na základe sympatií.
- **Skreslené hodnotenie:** Podliehanie prvému dojmu, momentálnej nálade či predsudkom.
- **Prenesené hodnotenie:** Trestanie neposlušnosti či správania formou zlých známok z predmetu.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Extrémy v prísnosti:** Sklon k prehnanej prísnosti, prehnanej miernosti alebo neschopnosti pomenovať slabé stránky ("čierno-biele" vnímanie).

8. Podpora individuality a motivácia

Slovné hodnotenie má byť povzbudzujúce, láskavé a konštruktívne. Žiak vie, kde má medzery – od učiteľa potrebuje počuť, *ako* ich odstrániť.

- **Správny postup pri formulácii:** Vždy začať úspechmi žiaka (tým, v čom vyniká) a až potom prejsť k slabším stránkam.

Hodnotenie musí plne rešpektovať individuálne potreby, schopnosti, sociálne a kultúrne zázemie každého dieťaťa, pretože rovnaký prístup nefunguje na každého rovnako.

Kritériá hodnotenia

Kritériá vnášajú do hodnotenia spravodlivosť, objektivitu a eliminujú diskrimináciu či nálady učiteľa. Žiakom dávajú istotu, pretože platia pre všetkých rovnako, čím zvyšujú ich šancu na úspech. Sú základom pre hodnotenie učiteľom, sebahodnotenie aj rovesnícke hodnotenie.

5. Tvorba a druhy kritérií podľa pôvodu

Pri tvorbe kritérií je vhodné spolupracovať s kolegami a brať do úvahy aj názory žiakov. Kritérií by mal byť vždy obmedzený počet. V praxi rozlišujeme tri druhy podľa toho, kto ich formuluje:

- **Hotové kritériá:** Stanovuje ich učiteľ na základe cieľov vyučovania.
- **Spoločné kritériá:** Vznikajú zo spolupráce učiteľa a žiakov.
- **Žiacke kritériá:** Vyvodzujú ich samotní žiaci zo zadaní úloh a konzultujú ich s učiteľom.

6. Procesné vs. produktové kritériá

Produktové kritériá: Opisujú vlastnosti finálneho výsledku (výstupu) práce žiaka.

Základná škola Ľarmina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Procesné kritériá: Vzťahujú sa na samotný priebeh činnosti a kľúčové kroky k splneniu cieľa. Sú účelnejšie, rozvíjajú osobnosť žiaka a tvoria základ formatívneho hodnotenia.

7. Zásady práce s kritériami

Musia byť formulované jasne, stručne a zrozumiteľne pre žiaka. Majú byť nemenné počas celého procesu učenia sa. Žiak ich musí poznať hneď na začiatku činnosti (ústne aj vizualizovane). Je vhodné o nich so žiakmi diskutovať (či nie sú príliš náročné alebo príliš ľahké).

8. Typy súborov kritérií (Rubriky)

Zahraničná prax rozlišuje dva základné prístupy k tvorbe súborov kritérií:

Typ súboru (rubriky)	Charakteristika	Najvhodnejšie použitie
Holistické kritériá	Hodnotia proces alebo produkt ako celok , bez rozmieňania na drobné a bez hodnotenia jednotlivých častí.	Sumatívne (záverečné) hodnotenie
Analytické kritériá	Umožňujú hodnotiť oddelené časti procesu alebo produktu na 3 až 5 úrovniach kvality. Body sa priradujú k zložkám a následne sčítavajú.	Detailná spätná väzb

Kombinácia kritérií a individuality: Je dôležité klásť dôraz nielen na plnenie kritérií (ako žiak dosiahol cieľ), ale aj na individualizované hodnotenie – teda na porovnávanie súčasného výkonu žiaka s jeho vlastným minulým výkonom (sledovanie osobného pokroku).

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Ciele ako kritérium hodnotenia

Hodnotenie žiakov nesmie byť náhodné ani pocitové. Musí priamo vychádzať zo stanovených cieľov, ktoré učiteľ určuje hneď na začiatku prípravy na výučbu. Ciele dávajú učiteľovi aj žiakom jasnú predstavu o tom, čo sa bude hodnotiť a ako žiak napreduje v osobnom raste.

Ako správne formulovať ciele

Cieľ musí konkrétne pomenovať to, čo má žiak po skončení učenia (na hodine, v projekte či tematickom celku) vedieť preukázať.

- **Pre učiteľa (výkonový štandard):** Formulujú sa cez konkrétne slovesá, napr. „*žiak porovná...; žiak vytvorí...; žiak vysvetlí...*“
- **Pre žiaka (osobná forma):** Formulujú sa prístupne, napr. „*vieš porovnať...; vieš vytvoriť...*“ alebo „*naučíš sa vysvetliť...*“

Význam toho, keď žiak pozná ciele

Je nevyhnutné, aby žiaci poznali ciele svojho učenia sa. Ak ich poznajú, prináša to tieto výhody:

- Môžu si lepšie zvoliť vhodný postup a rozložiť čas.
- Vyberú si primerané pomôcky a spôsob učenia sa.
- Zvyšuje sa ich motivácia a zodpovednosť.

Základná škola Ľarmina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Základ pre sebahodnotenie: Žiak dokáže reálne porovnať svoje preukázané vedomosti a zručnosti s určenými cieľmi.

Reflexia na konci výučby

Ciele je možné identifikovať aj spoločne so žiakom počas výučby, no najneskôr na jej konci je potrebné overiť ich splnenie.

Praktický nástroj: Každý žiak môže na záver napísať krátke vyjadrenie o tom, čomu ešte nerozumie alebo na akú otázku potrebuje dostať odpoveď.

Žiak ako kritérium hodnotenia

Formatívne slovné hodnotenie sa zameriava na porovnávanie aktuálneho výkonu žiaka s jeho vlastnou minulosťou (osobný pokrok). Pomáha učiteľovi včas odhaliť problémy a poskytnúť žiakovi podporu.

Kľúčové informácie v hodnotení zameranom na žiaka

Slovné hodnotenie by malo jasne pomenovať:

- **Silné stránky:** Čo žiak reálne a preukázateľne ovláda a na akej úrovni.
- **Pozorovateľnú aktivitu:** Konkrétne prejavy (myslenie, motorika, sociálne správanie), ktoré učiteľ vidí a počuje.
- **Osobný pokrok:** Ocenenie nových, nezvyčajných prejavov a zlepšení v správaní či učení.
- **Ciele ďalšieho rozvoja:** Oblasti, ktoré žiak ešte nezvláda, premenené na ciele, na ktorých treba pracovať.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Odporúčania na zlepšenie:** Konkrétne a individualizované návrhy, ako v učení a správaní postupovať ďalej.

Rozvoj sebahodnotenia a Mapa učebného pokroku

Jednou z najdôležitejších zručností žiaka je naučiť sa vnímať vlastné myslenie a pokroky. Na to slúži Mapa učebného pokroku:

Umožňuje učiteľovi dlhodobo sledovať, kde sa žiak nachádza, a plánovať ďalšie kroky.

Obsahuje detailne opísané a premyslene nadväzujúce úrovne zvládnutia úloh.

Umožňuje hodnotiť žiaka individuálne podľa toho, ako ďaleko sa v učení dostal, a slúži ako skvelý nástroj na jeho sebahodnotenie.

Spôsoby hodnotenia

Rôzne typy úloh si vyžadujú odlišné prístupy k hodnoteniu. Celý proces by mal stáť na dvoch základných pilieroch: jednoduchosti a oddelení od známkovania.

Zásada jednoduchosti a efektivity

Spôsoby hodnotenia sa musia dať použiť rýchlo a bezproblémovo. Nízke nároky na administratívu sú dôležité preto, aby pre učiteľa nevznikala nezvládnuteľná pracovná záťaž.

Formatívne hodnotenie nesmie viesť k známke

Výsledky priebežného (formatívneho) hodnotenia sa nikdy nesmú známkovať. Ak by sa zaň udeľovali známky, žiaci by stratili motiváciu na ňom pracovať a prestali by byť v sebahodnotení úprimní.

Základná škola Ľarmina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Hlavný účel priebežného hodnotenia

Zahrňa širokú škálu nástrojov, ktoré učiteľom aj žiakom pomáhajú priebežne zisťovať:

Ako žiaci rozumejú učivu a ako napredujú v osvojovaní štandardov a životných zručností.

Čo a prečo sa ešte potrebujú naučiť.

Hlavný cieľ: Získané informácie slúžia na to, aby učiteľ mohol včas upraviť proces výučby a poskytnúť žiakom potrebnú podporu v učení.

Ústne spôsoby hodnotenia a škálovanie

Ústne formy formatívneho hodnotenia využívajú rôzne škály, na ktorých žiak nahlas pomenúva a zdôvodňuje, kde sa v učení práve nachádza, aké má dôkazy o svojom výkone a ako sa môže posunúť vpred.

Metóda „Plus a mínus“

Po dokončení úlohy žiak ústne určí dve oblasti:

- **Mínus:** Časť, ktorá preňho bola ťažšia alebo menej zaujímavá.
- **Plus:** Časť, ktorá mu pripadala ľahšia alebo ho viac bavila.

Stupnice, bodové rozloženia a grafy

Bodová stupnica: Žiak na škále (míľnikoch) označí, ako zvládol učivo či praktickú zručnosť, a svoje rozhodnutie slovne komentuje a zdôvodňuje.

Lego graf: Každý stĺpec grafu predstavuje konkrétnu zručnosť. Žiaci pridávajú kocky lega na tie stĺpce, o ktorých si myslia, že v nich danú zručnosť reálne uplatnili. Svoje rozhodnutie musia podložiť konkrétnym príkladom.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Metóda „Dve otázky“

Chvíľu pred koncom hodiny položí učiteľ žiakom dve otázky, na ktoré krátko ústne (alebo písomne) odpovedia:

Čo dôležité ste sa dnes naučili?

S akou nezodpovedanou otázkou dnes odchádzate z triedy?

Spôsoby rovesníckeho hodnotenia

Rovesnícka spätná väzba (formálna aj neformálna) pomáha žiakom vzájomne sa učiť. Funguje vtedy, keď je v triede priaznivá socio-emocionálna klíma, žiaci spolupracujú v kooperatívnych skupinách a spoločne si dohodnú pravidlá, vďaka čomu môže byť rovnocenne hodnotený každý člen.

Konkrétne metódy rovesníckeho hodnotenia

- **Dve hviezdčky a želanie:** Používa sa pri hodnotení ústneho prejavu. Spolužiaci sformulujú dve ocenenia (pozitívne hodnotenia výkonu) a jedno želanie (návrh, čo má žiak zlepšiť a na čom ešte popracovať).
- **Kritický priateľ:** Hodnotený žiak si vyberie dvoch alebo troch spolužiakov („kritických priateľov“), ktorí podľa kritérií hodnotia jeho výkon (napr. prezentáciu). Učiteľ na začiatku dohliada na používanie opisného a rešpektujúceho jazyka, neskôr nechá hodnotenie čisto na žiakov (*peer-to-peer*). Na záver žiak odprezentuje, čo si z tejto spätnej väzby zobral pre svoje ďalšie učenie.
- **Náramky priateľstva:** Žiaci sa oceňujú odovzdávaním korálikov, ktoré si dávajú do vrecúšok. Zo získaných korálikov vzniká náramok priateľstva. Každý žiak vie, ktorá konkrétna situácia alebo čin bol ocenený, pričom farby korálikov majú vopred dohodnutý význam.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **„Uznanie – otázka“:** Pri prezentácii práce spolužiaci najprv sformulujú konkrétne ocenenia a uznanie za to, čo sa žiakovi podarilo. V druhom kroku mu položia otázku, ktorá pomáha odhaliť problém či chybu a naznačuje spôsob riešenia. Môže sa to realizovať aj písomne na lístok (z jednej strany uznanie, z druhej otázka).

Ďalšie spôsoby rovesníckeho hodnotenia

Tento dokument predstavuje štyri konkrétne techniky a postupy, ktoré žiakom uľahčujú poskytovanie a spracovanie vzájomnej spätnej väzby.

1.5 Rovesnícky feedback (Peer feedback)

Dvaja žiaci si navzájom vymieňajú spätnú väzbu pomocou troch krokov: povedať, čo spolužiak urobil dobre, položiť mu premyslenú otázku a dať mu pozitívny návrh.

Žiaci tak získavajú príležitosť podeliť sa o spätnú väzbu a učiteľ zároveň získava dôležitý prehľad o učení sa oboch z nich.

1.6 Minútovky (Časovo limitovaný postup)

Pri zavádzaní rovesníckej spätnej väzby je na začiatku užitočné riadiť sa presným časovým harmonogramom:

- **3 minúty:** žiak si prečíta prácu spolužiaka.
- **1 minúta:** vymyslenie otázky na objasnenie nejasností.
- **2 minúty pre každého:** priestor na otázky a odpovede.
- **2 minúty pre každého:** vytvorenie vhodnej spätnej väzby.
- **1 minúta:** prečítanie vlastnej spätnej väzby a otázok, ktoré chce žiak položiť.
- **1 minúta pre každého:** polozenie a zodpovedanie otázok k spätnej väzbe.
- **5 minút:** žiak zapracuje a zohľadní získanú spätnú väzbu vo svojej práci.

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Keď si žiaci na tento rytmus zvyknú, stopovanie času odpadá a postup im začne slúžiť ako prirodzený **kontrolný zoznam krokov**.

1.7 Hodnotiace kruhy

Táto technika spája oceňovanie spolužiakov prostredníctvom cieľenej „**Ty správy**“ (napr. „*Oceňujem Ťa za... Spozoroval/a som, že ti ešte chýba...*“) a poskytovanie návrhov na zlepšenie cez „**Ja správu**“ (napr. „*Ublížovalo mi/nahnevalo ma, keď... Mohol/a by si popracovať ešte na...*“).

1.8 Vylepšovanie práce

Učiteľ napíše spätnú väzbu k anonymnej práci žiaka z úplne inej triedy.

Žiaci v skupinách dostanú kópiu tejto práce, spätnej väzby a kritérií úspechu a ich spoločnou úlohou je danú prácu na základe spätnej väzby vylepšiť.

Skupiny následne svoje vylepšenia prezentujú pred ostatnými. Aktivitu možno obmieňať prácou s rôznymi ukážkami či rôznymi spätnými väzbami, pričom je vhodné pracovať digitálne (napr. v Microsoft Word alebo v Google dokumentoch).

Hodnotenie spolupráce v skupinách

Spôsoby, akými sa dá hodnotiť skupinovú činnosť, zahŕňajú:

- **Sebahodnotenie jednotlivcov:** Každý žiak hodnotí svoj vlastný prínos.
- **Sebahodnotenie skupiny ako celku:** Hodnotenie vypracované jedným alebo viacerými členmi za celú skupinu.
- **Vzájomné hodnotenie skupín:** Skupiny sa hodnotia navzájom, pričom sa môže využiť rola pozorovateľa alebo vyzvedača.
- **Hodnotenie učiteľom:** Učiteľ priebežne hodnotí priebeh spolupráce aj finálne výstupy.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Hodnotenie formou prezentácie:** Skupina prezentuje výsledky svojej činnosti pre triedu alebo školu, pričom môže využiť informačno-komunikačné technológie (IKT).

Spôsoby slovného hodnotenia vedeného vyučujúcim

Spätná väzba od učiteľa je kľúčový proces, ktorý pozitívne ovplyvňuje výsledky žiaka, jeho motiváciu a hľadanie vlastných ciest v učení. Musí byť zmysluplná a rešpektujúca. Podľa odporúčaní má spätná väzba:

- vychádzať z potrieb žiaka identifikovaných z jeho výkonu, byť primerane rozsiahla, zmysluplná, včasná, častá a pravidelná.

Slovné hodnotenie vyučujúcim a model RISE

Na dosiahnutie reflexívnej spätnej väzby slúži štvorstupňový model

8. Reflekt/Inquire/Suggest/Elevate:

Reflektuj (Reflect): Vyjadrenie súhlasu/nesúhlasu a pomenovanie toho, čo sa učiteľovi páči a prečo (napr. „*Páči sa mi, čo si urobil/a..., pretože...*“).

Informuj sa (Inquire): Kladenie otázok, hľadanie informácií a poskytovanie podnetov či názorov (napr. „*Uvažoval/a si o tom, ako to môže byť inak?*“ alebo „*Tomu, čo si povedal/a, mám rozumieť, že...?*“).

Navrhni (Suggest): Predstavenie nápadov a návrhov na zlepšenie aktuálnej situácie (napr. „*Možno by si mal/a zvážiť...*“ alebo „*Možno budeš chcieť priložiť podporné informácie...*“).

Pozdvihni (Elevate): Nastavenie latky na vyššiu úroveň a podnecovanie k hlbšiemu zaoberaniu sa témou (napr. „*Možno by si mohol/a sa zaoberať problematikou hlbšie, pretože...*“ alebo „*Mohol/a by si prehodnotiť...?*“).

9. Individuálny rozhovor

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Na individuálny rozhovor je potrebné sa vopred dôkladne pripraviť, vytvoriť si jeho štruktúru, otázky a podklady – najmä situácie a aktivity, v ktorých bol žiak aktívny. V samotnom rozhovore sa nehodnotí to, čo žiak hovorí. Rozhovor trvá približne 20 – 30 minút a má nasledujúci odporúčaný postup:

- **Úvod:** Žiaka informujeme o obsahu rozhovoru a jeho dĺžke. Povieme mu, že nás zaujíma, čo sa naučil, čo by chcel zlepšiť a čo pre to môžeme spolu urobiť.
- **Zbieranie informácií:** Pýtame sa žiaka na situácie, pri ktorých sa učil a čo sa v nich naučil. Necháme ho voľne hovoriť. Učiteľ kladie doplňujúce a spresňujúce otázky, ktoré nesmú byť sugestívne.
- **Ukončenie:** Žiakovi na záver poďakujeme za rozhovor a oceníme, že s nami hovoril otvorene.

10. Kvíz

Krátke kvízy slúžia na to, aby učiteľ zistil, či žiaci naozaj vedia to, čo si myslí, že vedia, a ako danému učivu rozumejú. Môžu prebiehať v hovorenej aj elektronickej podobe. Hodnotenie kvízov pridelovaním nízkych bodových hodnôt predstavuje skvelý spôsob, ako sa uistiť, že sa žiaci naozaj snažia. Kvízy sú dôležité, ale prípadné individuálne nízke skóre z kvízu nesmie znížiť ani zničiť žiakovu známku. Vyučujúci ich môže vytvárať na edukatívnych platformách dostupných pre žiakov, vďaka čomu sa toto hodnotenie dá vykonať veľmi rýchlo. Učitelia takvidia odpovede každého žiaka individuálne aj súhrnne.

11. Reflexívna diskusia

Reflexívna diskusia sa realizuje priebežne počas aktivít alebo hneď po ich skončení. V podstate ide o facilitujúce otázky vyučujúceho, ktoré žiakom pomáhajú úspešne postupovať v aktivite.

- **Organizácia:** Je dobré, ak diskusiu vedie vyučujúci a jeden alebo dvaja žiaci si z nej podľa možností robia poznámky. Na dosiahnutie lepšej dynamiky je vhodné pracovať v menších skupinách, aby sa k slovu dostali všetci.

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Zameranie otázok:** Vyučujúci sa pýta na to, ktoré zručnosti žiaci používali, ako „zaberali“, ako sa pritom cítili, čo by ešte potrebovali rozvíjať a v čom sa cítia dobrí.
- **Zapojenie triedy:** Na otázky by mal odpovedať čo najväčší počet žiakov. Nevadí, keď majú podobný názor alebo keď vyjadria inú skúsenosť. Učiteľ môže otázku pokojne zopakovať aj viackrát, prípadne osloviť ďalších žiakov.

12. Reflexia dňa

Ide o záverečnú aktivitu, pri ktorej žiaci vyjadrujú svoje hodnotiace stanoviská fyzickým pohybom v priestore triedy (napr. „*kto zažil niečo zaujímavé, postaví sa k dverám; kto... k oknám*“).

- **Priebeh:** Po presune sa v skupinách kladú otváracie otázky na vyvolanie rozhovoru. Reflexia môže prebiehať aj v kruhu, kde žiaci postupne odpovedajú.
- **Záznam do „Nezábudníka“:** Žiaci si zapisujú svoje objavy, ciele/úlohy na ďalší deň, dohodnuté kritériá a hodnotenia. V tabuľkách kľúčov si vyznačujú, čo už zvládli a čo ich ešte čaká.

13. Pravidlo A-B-C (Technika C3B4ME)

Nástroj na prácu s chybou a rozvoj samostatnosti žiakov, ktorý odľahčuje učiteľa. Predtým, než žiak požiada o pomoc učiteľa, musí osloviť troch spolužiakov:

A: Pokiaľ neviem, spýtam sa suseda.

B: Ak nevie sused, spýtam sa iného spolužiaka.

C: Ak nevie spolužiak, spýtam sa učiteľa.

- **Úloha učiteľa:** Učiteľ najprv žiaka nasmeruje, kde informáciu nájde. Až keď si žiak ani vtedy neporadí, učiteľ mu tému osobne vysvetlí.
- **Rovesnícka pomoc:** Žiaci, ktorí úlohu vyriešia, chodia po triede a ponúkajú (ale nevnucujú) pomoc ostatným.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

14. Interpretáčny prístup

V hodnotiacich výrokoch učiteľa (rovnako ako v komunikácii) majú dominovať nadväzujúce a rozvíjajúce myšlienky.

- **Čomu sa vyhnúť:** Vyhýbať sa hľadaniu a posudzovaniu absolútnej pravdivosti/správnosti toho, čo kto povedal, a skrytému obviňovaniu. To narúša vzájomnú dôveru a nie je konštruktívne pre nápravu.
- **Cieľ prístupu:** Poskytnúť žiakom bezpečný priestor pre rozmanité myšlienky, hľadať podstatu, príčiny a súvislosti, a navrhovať rôzne riešenia s ohľadom na práva a povinnosti.

Písané spôsoby sebahodnotenia

Písomné formy sebahodnotenia poskytujú učiteľovi rýchly prehľad o tom, čo si žiaci osvojili, a pomáhajú žiakom premýšľať o vlastnom učení.

Dotazník

V dotazníkoch žiaci vyjadrujú svoje názory alebo postoje, preto by mali slúžiť len na diskusiu, nie na odvodzovanie výsledných známok.

- **Rozsah:** Pri voľných odpovediach stačí 3 – 5 otázok, pri štruktúrovaných (výber z možností alebo áno-nie) 8 – 12 otázok (závisí od schopnosti žiakov sústrediť sa).
- **Zameranie:** Otázky smerujú k vedomostiam, zručnostiam, postojom a hodnotám. Žiak hodnotí, či má určitú spôsobilosť, či ju vie aplikovať a či vykazuje očakávané životné zručnosti.

Žiak musí pred použitím hárka vždy poznať jeho účel.

Vstupné a výstupné lístky

Pár minút na začiatku alebo na konci hodiny ponúka skvelú príležitosť zistiť, čo si žiaci osvojili (bez ohľadu na úroveň Bloomovej taxonómie). Na lístky nie je potrebné písať mená žiakov.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Vstupné lístky (začiatok hodiny):** Učiteľ napíše alebo premietne na tabuľu rýchlu otázku o práci z včerašieho dňa. Žiaci na lístok napíšu, čo dôležité si zapamätali, prípadne čo ich zaujalo či bavilo.
- **Výstupné lístky (koniec hodiny):** Na konci hodiny žiaci na iné lístky napíšu, čo sa na nej naučili, čo ich zaujalo alebo čo bolo pre nich ťažké.

Príklady otázok pre lístky:

„Ktoré tri veci ste sa naučili, dve veci vás ešte zaujímajú a ktorej jednej veci nerozumiete?“

„Ako by ste dnes urobili veci inak, keby ste mali na výber?“

„Čo ma na tejto práci zaujalo, bolo...“

„Dnešok bol ťažký, pretože...“

Postup pri vyhodnotení:

Učiteľ môže vopred určiť počet viet a časový limit na písanie. Po zbere lístkov nasleduje ich triedenie podľa kritérií (môžu ich triediť aj samotní žiaci tak, že priradia svoj lístok do skupiny k ostatným). Učiteľ potom môže náhodne vybrať lístky, prečítať ich a spoločne so žiakmi diskutovať o tom, v ktorej skupine je lístkov najviac a v ktorej najmenej a prečo je to asi tak.

Priepustka (Ticket out the door)

Na konci hodiny každý žiak napíše odpoveď na hodnotiacu otázku a lístok odovzdá učiteľovi pri odchode z triedy.

Lístky nemusia byť podpísané (anonymné sú vtedy, ak učiteľ plánuje výučbu pre celú skupinu).

Podpísané lístky sa využívajú vtedy, ak ich učiteľ vzťahuje na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka.

Cieľ: Zistiť, čo a do akej miery sa žiaci naučili vzhľadom na cieľ hodiny.

Návrhy otázok do priepustky:

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Čo som sa naučil/a? (*Čo teraz vieš? Akú novú zručnosť si sa naučil/a?*)

Prečo som sa to naučil/a? (*Aký to má zmysel? Ako a kde ti to môže pomôcť?*)

Ako som sa to naučil/a? (*Čo ti pomohlo pri učení? Čo môžeš urobiť, aby si si to zapamätal/a?*
Čo si spravil/a pre to, aby si prekonal/a sám/sama seba?)

Nedokončené vety

Žiaci podľa vlastného uváženia dopisujú vopred pripravené začiatky viet. Tieto vety sa môžu týkať riešenia záťažových situácií, prejavov vedomostí, pravidiel správania alebo zhodnotenia situácie.

- **Zamerané na vedomosti:** „Najviac ma dnes zaujalo...; Chcel/a by som sa dozvedieť viac...; Úplne nové pre mňa bolo...; V živote túto vedomosť určite využijem...; Potrebujem ešte...”
- **Zamerané na zručnosti:** „Na vyučovaní som uplatnil/a zručnosť...; V skupine som dnes...; Keď niekoho stretnem a usmeje sa na mňa, tak ja...; Ak mi niekto dôveruje, znamená to, že...”

Zahmlený bod (The muddiest point)

Veľmi rýchla technika na identifikáciu nejasností v učive. Žiaci na kúsok papiera stručne napíšu dve veci: v čom majú v učive úplne jasno a naopak, čo je pre nich stále „zahmlené“ (nepresné, nepochopené).

Učiteľ si odpovede preštuduje a na ich základe priamo plánuje ďalšie učebné činnosti a vysvetľovanie na nasledujúcej hodine.

Písanie do denníka

Žiaci si zaznamenávajú reflexiu dňa alebo určitého obdobia na základe štruktúrovaných otázok (napr. „Akú zručnosť sa mi dnes podarilo použiť?“ alebo „Akú zručnosť som sa dnes naučil/a?“).

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Kniha citátov

Individuálna alebo triedna aktivita, kde žiaci vyhľadávajú a zapisujú citáty vyjadrujúce hodnoty a správanie, ktoré preferujú v živote a vzdelávaní. O citátoch je potrebné následne diskutovať, aby sa vysvetlil ich význam.

Spôsoby písaného rovesníckeho hodnotenia

Tieto techniky učia žiakov konštruktívne hodnotiť prácu svojich spolužiakov.

Vzájomné hodnotenie pravopisných cvičení: Žiaci si navzájom opravujú diktát alebo cvičenie. Okrem toho napíšu spolužiakovu krátke zhrnutie, kde zhodnotia počet a typy chýb a pridajú odporúčanie, na ktoré javy sa má žiak v budúcnosti zamerať.

Dielne písania: Žiaci si vo dvojiciach alebo malých skupinách (3 – 4 žiaci) navzájom čítajú svoje texty. Najprv prácu interpretujú vlastnými slovami a povedia, čo sa im na prvej verzii textu páči. Následne sa zamerajú na pasáže, ktorým nerozumejú. Pomáha im to lepšie zdieľať texty a vzájomne si poradiť.

Rovesnícke hodnotenie domácich úloh: Skupina štyroch žiakov hodnotí domáce úlohy inej skupiny. Ak sa toto hodnotenie robí pravidelne, žiaci robia domáce úlohy dôslednejšie.

Dôležité pravidlo: Pokiaľ niekto z nich domácu úlohu neprinesie, nemôže sa podieľať na hodnotiacej činnosti v skupine, ale vypracúva si domácu úlohu samostatne.

Detektívna práca

Metóda zameraná na anonymnú analýzu obsahu spätnej väzby.

— **Postup:** Každý žiak najprv napíše esej. Učiteľ ku každej vypracuje spätnú väzbu, ale vedome ju k eseji nepriloží.

Štvorčlenná skupina žiakov dostane 4 eseje a 4 spätnej väzby bez mien.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Úloha skupiny:** Žiaci musia podrobne preštudovať obsah a správne priradiť každú spätnú väzbu k príslušnej eseji.

Spätné spravodajstvo

Nástroj na zabezpečenie kontinuity a prepojenia medzi jednotlivými stretnutiami skupín.

Postup: Na začiatku skupinovej práce jeden alebo dvaja vopred určení členovia prečítajú krátku písomnú správu o tom, čo sa udialo a čo skupina získala na predchádzajúcom stretnutí.

Títo referujúci členovia sa vyberajú a pripravujú vopred, vďaka čomu sa upevňuje plynulý prechod medzi fázami projektu.

Hodnotiaci list „Urob si sám“

Technika využívajúca princíp snehovej gule na spoločnú tvorbu hodnotiacich kritérií.

Postup: Každý jednotlivец napíše maximálne 3 tvrdenia o práci skupiny. Tieto tvrdenia sa následne spresňujú a spájajú vo väčších skupinách, až celá skupina vytvorí finálny zoznam.

Zoznam sa napíše verejne na tabuľu alebo veľký papier. K stiahnutým tvrdeniam sa priradí bodová škála (3 – 5 bodov) od „*úplne súhlasím*“ po „*celkom nesúhlasím*“.

Hlasovanie: Každý žiak vizuálne vyjadruje svoje preferencie (napr. farebnými samolepkami). Výhodou je okamžitá viditeľnosť výsledkov a zapojenie úplne každého člena.

Hodnotenie po svojom

Aktivita určená pre pokročilejšie a vyspelejšie skupiny žiakov.

Postup: Veľká skupina sa rozdelí na dve menšie podskupiny. Každá z nich musí písomne navrhnúť techniku hodnotenia, ktorú následne použije tá druhá skupina na vyhodnotenie svojej práce.

Žiaci si môžu vybrať z už známych techník, alebo majú priestor vymyslieť si vlastnú, úplne originálnu metódu.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Neverbálne spôsoby hodnotenia

Neverbálne techniky predstavujú rýchlu, vizuálnu a hravú formu sebahodnotenia. Pomáhajú žiakom vyjadriť mieru porozumenia učivu alebo ich pocity bez nutnosti rozsiahleho písania.

„Ako to vidím ja“ a Emotikony

Ako to vidím ja: Žiaci si sami priamo na svoje produkty (výkresy, projekty, zošity) nakreslia srdiečko alebo krúžok na tie miesta, o ktorých si myslia, že sa im naozaj podarili.

Emotikony: Žiaci nakreslia alebo zakrúžkujú emotikony, ktoré vyjadrujú ich momentálne porozumenie učivu, náladu, postoj alebo emócie z hodiny.

Autokorektívne karty a pomôcky

Nástroje so zabudovanou spätnou väzbou, ktoré žiakom umožňujú okamžitú samokontrolu.

- **Autokorektívne karty:** Pracovné listy, kde je spätná väzba vecne alebo zábavne integrovaná.
- **Autokorektívne pomôcky:** Obsahujú učebnú úlohu aj s riešením, napríklad:
posunovacie kartičky (skrývajú riešenie pod posuvnou časťou),
učebné kotúče (riešenie odhaľujú na zadnej strane skladačky),
elektronické pomôcky (signalizujú správne riešenie, napr. svetielkom/zvukom).

Symbols a Terč

- **Symbols (pohybová aktivita):** V triede sa rozmiestnia cedulky so symbolmi počasia (žiariace slnko, veselé slnko, slnko mierne za oblakom, slnko dosť schované za

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

oblakom, čierny mrak). Žiaci sa fyzicky postavia k značke, ktorá najlepšie vystihuje ich dnešný výkon.

- **Terč:** Každému výseku na terči prislúcha konkrétna vedomosť alebo zručnosť. Žiaci umiestňujú bodku na terč – čím bližšie k stredu bodka je, tým viac si je žiak istý, že danú vedomosť či zručnosť ovláda.

Dúha a Palec

- **Dúha:** Žiak nakreslí svoj osobný symbol do určitej farby dúhy, ak si myslí, že vo výučbe prejavil zručnosť, ktorú táto konkrétna farba vyjadruje.
- **Palec:** Veľmi rýchla technika, kde žiaci ukazujú „palec hore, dole, alebo v strede“ ako okamžitú reakciu na otázky učiteľa typu:

Ako si dnes pracoval/a?

Ako sa ti darilo dodržiavať pravidlo?

Aká bola spolupráca v skupine?

Ako si pochopil/a dnešné učivo?

Vyber-vymeň-vyber

Metóda zameraná na rozvoj jemnej motoriky a prvé sebahodnotenie (vhodná najmä pre prvomestské ročníky pri nácviku písania).

Postup: Žiaci majú za úlohu napísať určité písmeno desaťkrát za sebou

Sebahodnotenie: Žiak farebne zakrúžkuje to písmeno, ktoré považuje za svoje najlepšie napísané.

Rovesnícke hodnotenie: Žiaci si vymenia zošity so spolužiakom. Ten označí inou farbou to písmeno, ktoré zase on považuje za najkrajšie.

Pokiaľ sa ich výber líši, majú priestor spoločne si vysvetliť prečo.

Semafor

Vizuálny a okamžitý systém spätnej väzby počas vyučovacej hodiny. Žiaci používajú farebné poháre alebo karty vo farbách semaforu, ktoré ukladajú na stôl podľa miery porozumenia:

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Zelená:** „*Toto som sa už naučil/a...*“ alebo „*Rozumiem tomu, viem to urobiť sám/a.*“
(Signál, že žiak môže pracovať samostatne a netreba ho vyrušovať)
- **Oranžová:** „*Toto potrebujem ozrejmiť, doplniť...*“ alebo „*Myslím si, že tomu rozumiem, ale potrebujem usmerniť.*“
- **Červená:** „*Tomuto som vôbec nerozumel/a...*“ alebo „*Nerozumiem tomu, potrebujem pomoc, aby som to pochopil/a.*“

Význam pre učiteľa: Učiteľ pohľadom po triede okamžite vidí, do akej miery skupina téme rozumie, kto potrebuje akútnu pomoc, a či má prispôbiť tempo alebo náročnosť úloh.

Nájdí chybu a oprav ju

Konstruktívny prístup k oprave písomných prác a textov, ktorý nahrádza pasívne prepisovanie.

Postup: Učiteľ namiesto prečiarknutia celej chyby urobí iba bodku na okraj riadku, v ktorom sa chyba nachádza. Žiak musí chybu v riadku sám nájsť a opraviť.

Zvýšená podpora: Pre žiakov vyžadujúcich bližšie navádzanie môže učiteľ na okraj pripísať skratku typu chyby:

„i“ – interpunkčné znamienko,

„g“ – gramatická chyba,

„p“ – pravopisná chyba.

Tento text uzatvára kapitolu o formatívnom hodnotení témou kariet správania a hodnotením samotného učiteľa zo strany žiakov.

Karty správania

Tento systém sa využíva na 1. stupni základných škôl v prípade porušovania triednych dohôd a pravidiel. Ponúka vizuálnu spätnú väzbu bez okamžitého trestania:

- **Žltá karta:** Žiak ju dostane na stôl pri rušivom správaní. Signalizuje mu, že v jeho správaní je problém.

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Červená karta:** Nasleduje, ak žiak svoje správanie neupraví. Po skončení hodiny sa s ním vyučujúci osobne a v pokoji porozpráva. Rozhovor prebieha cez prestávku – učiteľ vyzve žiaka, aby sám pomenoval, čo sa stalo, ako to vníma, kde sa stala chyba a čo urobí nabudúce inak.
- **Zelená karta:** Žiak ju môže dostať, ak počas hodiny prejavuje vysoké sústredenie, zameranie na prácu, podporu ostatných alebo inú pozitívnu spôsobilosť. Následne sa s učiteľom rozpráva o tom, čo k udeleniu karty viedlo
- **Modrá karta:** Výnimočná karta pre celú triedu, ak kvalitne pracuje ako jeden tím. Za istý počet modrých kariet môžu mať žiaci s učiteľom vopred dohodnutú odmenu. Modrá karta je symbolom spoločnej pohodovej a sústredenej atmosféry v súlade s dohodami.

Hodnotenie činnosti vyučujúceho (Spätná väzba pre učiteľa)

Učitelia môžu rozšíriť formatívne hodnotenie aj na svoje vlastné profesionálne pôsobenie a požiadať o spätnú väzbu žiakov alebo ich zákonných zástupcov.

- **Prekonanie obáv:** Zvedavosť typu „ako ma vidia moji žiaci a aký názor majú na to, čo robím“ by mala prevážiť nad obavami z toho, čo sa o sebe učiteľ dozvie.
- **Prínos:** Výstupy slúžia učiteľovi na sebareflexiu a skvalitnenie výučby. Môžu ho motivovať k zlepšeniu práce/správania, alebo ho naopak potešiť a zvýšiť jeho motiváciu. Názory žiakov môžu vyučujúceho v mnohom prekvapiť a umožnia mu lepšie spoznať, ako premýšľajú.
- **Úskalia a príprava:** Netreba brať všetko absolútne doslova – odpovede žiakov závisia od mnohých okolností. Aj táto oblasť si vyžaduje prípravu a opakované používanie, aby hodnotenia neodrážali len momentálne nálady či nápady žiakov, ale mali skutočnú výpovednú hodnotu. K tomu pomáhajú presne sformulované otázky.
- **Alternatíva so zvýrazňovačmi:** Učiteľ použije ružový a zelený zvýrazňovač na označenie silných (zelená) a slabých (ružová) stránok práce. Žiak musí sám zhodnotiť,

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

čo je v zelených úsekoch pozitívne a v ružových negatívne, a na záver k nim povinne pripísať svoje vlastné poznámky.

Správna formulácia otázok pri hodnotení

Formatívne hodnotenie vyžaduje aktívne zapojenie žiakov do diskusie. Spôsob, akým učiteľ kladie otázky (napr. počas individuálnych rozhovorov), zásadne ovplyvňuje hĺbku žiakovej sebareflexie.

Kľúčový rozdiel v prístupe

- **Vhodné otázky (otvorené):** Podnecujú žiaka k premýšľaniu, opisovaniu procesov, hľadaniu súvislostí a hodnoteniu vlastného pokroku. Začínajú slovami ako *Ako, Čo, V čom, Kedy*.
- **Nevhodné otázky (uzavreté/sugestívne):** Často vyžadujú len jednoslovnú odpoveď (áno/nie), vedú k pasivite alebo v sebe nesú skrytý tlak na „správnu“ odpoveď.

Porovnávacia tabuľka: **Príklady formulácií**

Vhodné formulácie (Otvorené a rozvíjajúce)	Nevhodné formulácie (Uzavreté a obmedzujúce)
• Ako si spokojný/á s tým, čo si urobil/a? • Čo si myslíš o tom, ako si to urobil/a?	• Si so sebou spokojný/á?
• Môžeš mi viac povedať o tom, ako si pomáhal/a...? • Ako si spolupracoval/a pri riešení úlohy?	• Pomáhal/a si pri úlohe iným? • Spolupracoval/a si na úlohe?
• S akými zážitkami dnes odchádzaš zo školy?	• Páčilo sa ti dnes v škole?

Základná škola Ľarmina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

• Na čom chceš najbližšie pracovať? • Ako vidíš svoje zlepšovanie sa v učení a výsledkoch?	• Chceš na niečom pracovať? • Zlepšil/a si sa?
• Akú novú zručnosť/vedomosť si získal/a?	• Naučil/a si sa niečo?
• Aký si zvolil/a postup na dosiahnutie cieľa?	• Máš nejaký cieľ?
• Kedy budeš so svojimi výsledkami spokojný/á? • Čo ti pomáha zlepšovať sa v učení?	• Si na seba hrdý/á? • Pomáha ti niečo?
• Aká bola spolupráca v tíme, aká bola tvoja úloha?	• Splnil si úlohu v tíme?
• V čom potrebuješ z mojej strany pomôcť?	• Máš všetko, čo potrebuješ?
• Čo ťa najviac zaujalo v tejto téme a prečo?	• Zaujalo ťa niečo, či ani nie?
• Ako vieš v živote využiť túto vedomosť/zručnosť?	• Bude ti to na niečo?
• Čo si na sebe vážiš, na čo si mimoriadne hrdý/á?	• Dostávaš a dávaš pomoc?
• Ako ti pomáhajú spolužiaci, a ako im ty pomáhaš? • Kde budeš hľadať ďalšie informácie?	• Potrebuješ informácie?

Príklady formulácií otázok na reflexiu v hodnotiacom kruhu

Tieto otázky slúžia na spoločné zdieľanie pocitov, objavov a zážitkov celej triedy na konci vyučovania:

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Čo?:** „Čo si dnes objavil/a? Čo ťa prekvapilo? Čo ťa rozosmialo/pobavilo? Čo nové si sa dozvedel/a? Čo si cítil/a? Čo užitočné si sa dnes dozvedel/a? Za čo si dnes vďačný/á?“
- **O čom?:** „O čom by si sa chcel dozvedieť viac? Povedz mi tri situácie, v ktorých si dnes spolupracoval/a. Keby si mal/a vybrať jednu vec z dnešného dňa, ktorú by si mohol/a zažiť ešte raz, ktorá by to bola?“
- **Prečo?:** Žiaci majú za úlohu vybrať smajlíka alebo dixit kartu, ktorá vystihuje ich dnešný deň, a niečo o nej povedať. Prípadne odpovedajú na otázku: „Keby bol dnešný deň rozprávkový, akou postavou by si bol a prečo?“
- **Ako?:** „Akú otázku by si chcel položiť ostatným po dnešnom dni? Aký okamih priateľstva/spolupráce, tolerancie (cnosti, ktorá sa zavádza v danom ročníku) si dnes zažil/a?“

Príklady formulácií otázok vyučujúcim na sebahodnotenie žiaka

Tieto otázky pomáhajú jednotlivcom hlbšie analyzovať svoj vlastný vzdelávací proces, správanie a motiváciu:

- **Čo?:** Smeruje k vedomostiam a budúcim cieľom:
„Čo si sa dnes naučil/a? Čo môžeš/chceš/dokážeš (ešte) urobiť? Čo tvoje správanie/konanie spôsobilo(ilo) mne/iným? Čo by si potreboval/a zmeniť...?“
„Na čo sa chceš viac zamerať? Čo sa potrebuješ ešte naučiť? Čo si potrebuješ ešte docvičiť? Čo ti robí problémy v učení sa? Čo by si mal/a urobiť, aby si dostal/a lepšiu známku?“
- **O čom?:** „O čom si rozmýšľal/a v súvislosti s týmto príbehom? V čom sa ti dnes v škole darilo? V čom sa môžeš ešte zlepšiť?“
- **Prečo?:** Vedie k pochopeniu príčin a súvislostí:
„Prečo ťa vyučujúci/a ohodnotil/a tak, ako ťa ohodnotil/a? Prečo nedopadla dobre moja práca?“

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

„Prečo si nerešpektoval/a pravidlá správania? Prečo považuješ túto činnosť za zvládnutú? (toto učivo za zvládnuté?) Prečo svoju prácu takto hodnotíš?“

- **Ako?:** *„Ako si to vysvetľuješ? Aké informácie potrebuješ ešte získať? Aké máš túžby (ciele) vo svojom učení sa? Ak niekto potreboval pomoc, ako si mu pomohol/a? Akú pomoc si poskytol/a?“*

Príklady formulácií otázok vyučujúcim na rovesnícke hodnotenie

Tieto otázky učia žiakov konštruktívne a vecne analyzovať prácu svojich spolužiakov (napr. pri prezentácii referátu):

- **Čo?:** *„Čo všetko ste sa dozvedeli z Petrovho referátu? Môžete uviesť príklady informácií alebo myšlienok, ktoré boli pre vás nové?“*
- **O čom?:** *„Pochybujete o správnosti niečoho, čo ste v referáte počuli? Prekvapilo vás niečo, počuli ste niečo úplne nové? Čo to bolo?“*
- **Prečo?:** *„Prečo myslíte, že je v referáte málo nových informácií?“*
- **Ako?:** *„Ako sa Peter pri referovaní správal? Hovoril zrozumiteľne? Ako Peter vysvetlil neznáme slová? Ako dlho Peter hovoril? Mohol byť referát dlhší, alebo, naopak, časovo kratší?“*

Význam hlbokých otázok vo výučbe

- **Chyba rýchlych odpovedí:** Ak učiteľ kladie otázky a žiaci odpovedajú bleskovo a bezchybne podľa očakávaní, pravdepodobne sa len plytvá ich časom. Správne odpovede, ktoré nevyžadujú premýšľanie, nie sú pre formatívne hodnotenie zaujímavé.
- **Rozvoj kritického myslenia:** Žiak má byť v odpovediach tvorivý a slobodne myslieť, no v medziach dohodnutých pravidiel a kritérií slušnej, empatickej komunikácie. Žiaci sa majú učiť tvoriť otázky na všetkých úrovniach kognitívnej náročnosti, najmä na

Základná škola Árpáda Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

úrovni kritického myslenia. Otázky musia byť stručné, jasné a kladené vo vhodnej chvíli.

Pravidlá hodnotenia

Formulácia hodnotiacich výrokov je náročný proces, ktorý závisí od učebných cieľov, ale predovšetkým od konkrétneho žiaka a situácie.

- **Individuálny účinok:** Tie isté hodnotiace výroky môžu na rôznych žiakov fungovať úplne inak, preto musí učiteľ zodpovedne zvažovať, čo a ako v slovnom hodnotení komunikuje.
- **Zákaz nepodložených tvrdení:** Ak učiteľ nemá o žiakovi jasné dôkazy, alebo sú jeho tvrdenia nepresvedčivé, musí s nimi zaobchádzať maximálne zodpovedne a premyslene, aby sa nestali nevhodnými.
- **Princíp sprevádzania:** Hlavným pilierom formatívneho hodnotenia je sprevádzanie žiaka. Učiteľ musí hodnotiace súdy vždy formulovať z pohľadu snahy žiaka zlepšovať svoj výkon.

Vhodné slovné druhy pre hodnotiace výroky

Činnostné slovesá z cieľov a zadaní: Jasne pomenúvajú, akú aktivitu žiak vykonal.

Príklady: napísal/a si, vyznačil/a si, vymenoval/a, opísal/a, rozlíšil/a, vysvetlil/a, zdôvodnil/a, argumentoval/a, uviedol/a príklady, porovnal/a, dokončil/a, vyriešil/a a pod.

Príslovky spôsobu (označenie kvality splnenia): Presne špecifikujú, ako kvalitne bola úloha zvládnutá.

Základná škola Ľarmina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Príklady: úplne, skvele/o, hravo, ľahko, samostatne, presne, spoľahlivo, rýchlo, prehľadne, detailne, podrobne, správne, zaujímavo, stručne, nepresne, jednoducho, nesamostatne, nieisto, neúplne, nepozorne a pod.

Činnostné slovesá označujúce vnímané skutočnosti: Slúžia na vyjadrenie toho, čo učiteľ reálne pozoroval.

Príklady: videl/a som, počul/a som, ochutnal/a som, ovoňal/a som, videli sme, počuli sme, vnímali sme, sledovali sme, všimli sme si.

Slovesá v 2. osobe jednotného čísla: Adresný prístup priamo k žiakovi, ktorý popisuje úroveň jeho samostatnosti a postoja.

Príklady: zvládaš bez pomoci učiteľa, zvládaš s pomocou učiteľa, čiastočne sa orientuješ, dokážeš sa orientovať zatiaľ ešte s pomocou, k práci pristupuješ zodpovedne/cieľavedome/s chuťou, bolo by vhodné, aby si sa zameral/a, sústredil/a na...

Príklady vhodných formulácií hodnotiacich výrokov

V závislosti od pedagogického zámeru text rozlišuje dva hlavné typy výrokov:

— Motivačné výroky (Pri motivovaní žiaka k vyššej úrovni výkonu)

Používajú sa na povzbudenie, dodanie sebadôvery a prekonanie strachu z neúspechu:

„Máš na to, tak sa pokús urobiť preto viac.“

„Ty to zvládneš, nevzdávaj to.“

„Nie si ďaleko od cieľa, ešte chvíľu a podarí sa ti to!“

„Máš v sebe niečo výnimočné, buď tým, kým si!“

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

— Oceňujúce výroky (Pri konkretizovaní ocenenia a uznania)

Nahrádzajú všeobecné pochvaly (ako „šikovný“ alebo „dobrá práca“) a presne pomenúvajú, čo konkrétne žiak urobil dobre:

„Keď si vysvetľovala pokus, postupovala si krok za krokom, takže som si ho vedela predstaviť.“

„Oceňujem, že si mal tri rôzne riešenia tohto príkladu, tri postupy.“

„Tvojou úlohou bolo zhrnúť text. To sa ti podarilo.“

„Podarilo sa ti zaujímavo vystihnúť podstatu deja.“

„Výborne, zodpovedal/a si všetky otázky, vystihol/a si odpoveďami riešenie problému.“

— Popisné výroky

Konkrétne a neutrálne pomenúvajú realitu alebo oceňujú kontinuitu v práci.

Príklady: „Vidím, že na konci vety niečo chýba.“ alebo „V matematike sa ti darí porozumieť novým úlohám.“, „V angličtine si priebežne spracovávaš úlohy.“

Príklady nevhodných slov a formulácií v hodnotiacich výrokoch:

- **Osobné emócie** (Žiak sa neučí pre vyučujúceho, ale pre seba): Hodnotenie by nemalo stáť na tom, či má učiteľ radosť, alebo je smutný.

Nevhodné príklady: „Páči sa mi, keď...“, „Teší ma tvoja snaha!“, „Mrzí ma, že si to takto urobil/a!“, „Sklamal/a si ma!“, „Hnevá ma, že...!“

- **Osobné prívlastky** (Žiak je taký, aký je, a treba to rešpektovať): Hodnotenie má hodnotiť prácu a výkon, nie nálepkovať osobnosť žiaka.

Nevhodné príklady: si pekný/á, si šikovný/á, si usilovný/á, si nervózny/a, si utiahnutý/á, si lenivý/á, si pohodlný/á, si nepozorný/á.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- **Básnické prostriedky** (Žiak má svoju dôstojnosť a hodnotu): Používanie irónie, metafor či dramatických otázok poníža a demotivuje.

Nevhodné príklady: „Kde sa podela tvoja snaživosť, ovládaš ťa lenivosť?“, „Tvoja odpoveď ani za deravý groš nestojí!“, „V diktáte je samá chyba, učenie ti asi chýba?“

- **Klasifikačné stupne** (Slovné hodnotenie sa nemá spájať s klasifikáciou): V čisto formatívnom slovnom hodnotení nemajú miesto ekvivalenty znáмок.

Nevhodné príklady: výborný, veľmi dobrý, dobrý, dostatočný, nedostatočný.

- **Príslovia a porekadlá** (Hodnotiace výroky musia mať pre žiaka presnú hodnotu): Ľudové múdrosti sú pre žiaka príliš všeobecné a nehovoria nič o jeho konkrétnom pokroku.

Nevhodné príklady: „Opakovanie je matka múdrosti.“, „Čo sa v mladosti naučíš, v starobe akoby si našiel.“, „Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.“

Zakázané vyjadrenia v hodnotení – ponížovanie a podozrievanie

Ponížujúce slová

Hodnotenie by v žiadnom prípade nemalo ponížovať osobnosť a dôstojnosť žiaka. Z toho dôvodu je nevhodné používať slová vyjadrujúce absolútnu neschopnosť, deficit alebo negatívne nálepky:

Nevhodné príklady: nevieš, nepoznáš, nedokážeš, neschopný/á, nedokonalý/á, nechápeš, nerozmýšľaš, nepočúvaš, neučíš sa, nerozumieš, nezvládaš, nepozorný/á, nešikovný/á, nezodpovedný/á, nerozhodný/á a pod.

Slová podozrievania

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Hodnotením by sa nemal narúšať vzťah žiaka k samotnému učeniu sa. Spochybňovanie žiakovej úprimnosti alebo samostatnosti vyvoláva neistotu a demotiváciu, preto je nevhodné používať podozrievavé formulácie:

Nevhodné príklady:

„to asi nie je tvoja práca“

„nevyzerá, že si to robil/a sám/a“

„ani si sa do toho nepozrel“

„myslím, že si odpisoval/a“

„nehral si férovo“

„Je to naozaj tvoja práca?“

„takto to zvyčajne nevieš“

„čo sa stalo, že sa ti to podarilo“

„vieš to aj lepšie, asi si sa nesnažil/a“

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Pravidlá hodnotenia

Komplexný systém hodnotenia a portfólio

Efektívne hodnotenie je kognitívne náročná činnosť zohľadňujúca vnútorné aj vonkajšie podmienky. Pre komplexné hodnotenie vyučujúci a žiaci spoločne zhromažďujú dôkazy o pokrokoch a výsledkoch do portfólia (pracovného, výberového alebo dokumentujúceho učebné pokroky). Portfólio slúži ako významný podklad pre slovné hodnotenie na vysvedčení.

Nástroje na zaznamenávanie hodnotenia

Elektronická žiacka knižka: Slúži na komunikáciu o výučbe. Umožňuje sledovať nielen výsledky, ale aj aktivity, posun v rozvoji spôsobilostí a samotný proces učenia. Na začiatku obdobia v nej môže byť uvedený súbor hodnotených vzdelávacích štandardov a zaznamenaná cesta učenia žiaka. Ciele sú formulované v 2. osobe jednotného čísla.

Pedagogický denník: Zošit s každodennými zápiskami vyučujúcich o výnimočných, nie bežných situáciách v napredovaní žiaka, prípadne o problémoch v správaní. Nezaznamenáva sa každý žiak denne, ale iba to, čo je významné v rozvoji jeho spôsobilostí podľa štandardov.

Portfólio a jeho prínos

Portfólio umožňuje dlhodobejšie sledovať pokroky žiaka a môže mať hmotnú aj elektronickú podobu.

Prínos pre žiaka:

- umožňuje mu sledovať svoje pokroky a dosiahnuté výsledky;
- núti ho zamýšľať sa nad svojimi vedomosťami a zručnosťami;
- dáva mu priestor na posúdenie kvality svojej práce.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Prínos pre učiteľa:

- umožňuje mu diagnostikovať a hodnotiť silné a slabé stránky žiaka;
- dáva priestor na porovnanie terajších a predchádzajúcich výkonov;
- poskytuje mu oporu a dôkazy pre rôzne formy hodnotenia.

Prínos pre zákonného zástupcu:

- ukáže mu obraz procesu a výsledkov učenia sa jeho dieťaťa;
- poskytuje mu porovnanie terajších a predchádzajúcich výkonov;
- získava vedomie, že pokroky jeho dieťaťa vo vzdelávaní sú sledované.

Čo môže byť súčasťou portfólia?

- Pracovné listy alebo ich fotodokumentácia.
- Písomné, výtvarné a pracovné produkty žiaka.
- Didaktické testy, písomky, diktáty, slohové práce.
- Zvukové záznamy konverzácií a videá so žiakom.
- Záznamy z diagnostikovania žiaka a iné výsledky priebežného hodnotenia.

Sebahodnotiace listy pre oblasť: Učenie

- **Využitie:** Tieto listy sa môžu tvoriť pre jednotlivé vyučovacie predmety, konkrétne učivá alebo celé vyučovacie hodiny.
- **Obsah:** Zaznamenáva sa do nich dosiahnutie stanovených cieľov, bodov či míľnikov.
- **Forma v primárnom vzdelávaní:** Zaznamenávanie môže prebiehať formou emotikonov alebo počtom hviezdíčiek, ktoré žiak priradí, keď splní svoje míľniky, proces učenia sa alebo obsah.

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Sebahodnotiace listy pre oblasť: Sociálne zručnosti

Túto časť tvorí triedny kolektív, ktorý ju priamo prispôsobuje aktuálnym potrebám svojej triedy.

- **Dizajn a téma:** Listy môžu mať kreatívnu podobu (napr. rakety a planéty, ak sa trieda, pre ktorú bol list vytvorený, volala „Vesmír“).
- **Farebné sebahodnotenie žiaka:**
- **Zelená farba:** Žiak ňou vyfarbuje zručnosti, ktoré patria medzi jeho silné stránky a darilo sa mu ich realizovať vo vzťahu k sebe, kamarátom aj rodine.
- **Modrá farba:** Používa sa na vyfarbenie zručností, ktoré sa žiakovi darilo aplikovať iba s problémami.
- **Podčiarknutie:** Žiak podčiarkne tie prejavy, na ktorých chce v ďalšom období pracovať a zlepšovať ich.
- **Prínos:** Na základe týchto výstupov je možné žiakovi nastaviť individuálne ciele pre jeho ďalšie obdobie vzdelávania.

Záverečné slovné vysvedčenie

Na konci hodnotiaceho obdobia žiaci dostávajú slovné vysvedčenie.

- **Obsah vysvedčenia:** Zahŕňa informácie o silných stránkach a rozvojových možnostiach žiaka, ocenenie jeho úspechov a taktiež odporúčania do ďalšej práce. Súčasťou slovného vysvedčenia je vždy aj samotné sebahodnotenie žiaka.
- **Tvorcovia:** Slovné vysvedčenie vytvárajú triedne kolektívy spoločne s vyučujúcimi, ktorí v danej triede učia.

Hodnotenie žiaka v základnej škole

Komplexné spôsobilosti žiakov

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Na školách pôsobia odborné tímy zložené z učiteľov, asistentov, psychológov, špeciálnych a sociálnych pedagógov, logopédov a ďalších odborníkov. Poskytujú žiakom podporu podľa ich individuálnych potrieb v spolupráci s rodičmi a v súlade so vzdelávacími programami. Hoci majú rôzne kompetencie a úlohy, všetci sa podieľajú na hodnotení žiakov a poskytujú spätnú väzbu žiakom aj kolegom.

Tímové porady v škole umožňujú pedagógom a odborným zamestnancom spoločne prehľadnocovať a zdokonaľovať pravidlá, kritériá a postupy hodnotenia. Hodnotenie sa tak lepšie prispôsobuje potrebám žiakov a podporuje sebahodnotenie školy. Porady slúžia aj na hodnotenie pokroku jednotlivých žiakov alebo skupín žiakov, pričom odborníci si svoje kompetencie v oblasti hodnotenia priebežne rozvíjajú prostredníctvom ďalšieho vzdelávania.

Efektívny systém hodnotenia v škole si vyžaduje aktívnu spoluprácu pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí využívajú svoje odborné kompetencie pri jeho tvorbe a rozvoji. Dôležitú úlohu zohráva profesijný rozvoj a vzájomná spätná väzba, ktoré umožňujú priebežne prispôbovať hodnotenie potrebám žiakov. Tímové porady zároveň slúžia na hodnotenie pokroku jednotlivcov aj skupín žiakov a podporujú sebahodnotenie školy.

Aktualizačné vzdelávanie pomáha pedagogickým a odborným zamestnancom udržiavať a rozvíjať profesijné kompetencie potrebné pre ich prácu. Umožňuje im získavať nové vedomosti a zručnosti, vrátane kompetencií v oblasti hodnotenia žiakov. Predstavuje praktickú a dostupnú formu profesijného rozvoja priamo v školskom prostredí.

Komplexné spôsobilosti žiakov spájajú vedomosti, zručnosti, postoje a hodnoty potrebné na úspešné riešenie rôznych životných situácií. Patria sem aj kľúčové a transversálne kompetencie, ako kritické myslenie či kreativita. Rozvíjajú sa dlhodobo a ich hodnotenie sa uskutočňuje pomocou výkonových štandardov, máp učebného pokroku a rubriek, ktoré sledujú postupný rozvoj žiaka.

Portfóliá, projekty a reflexné denníky ako nástroje na hodnotenie dlhodobého rozvoja

Portfóliá, projekty a reflexné denníky sú účinné nástroje na hodnotenie dlhodobého rozvoja žiakov. Poskytujú komplexný pohľad na proces učenia a umožňujú sledovať rozvoj vedomostí,

Základná škola Árpada Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

zručností a postojov v čase. Slúžia najmä na formatívne hodnotenie a podporujú aktívnu účasť žiakov na vlastnom hodnotení a sebareflexii, čím rozvíjajú ich autonómiu a sebareguláciu.

Portfólio je systematická zbierka žiackych prác, ktorá dokumentuje jeho pokrok, úspechy a oblasti na zlepšenie v priebehu času. Umožňuje učiteľom sledovať vývoj žiakov nielen podľa výsledkov, ale aj podľa samotného procesu učenia, čím podporuje formatívne a individuálne hodnotenie. Zároveň umožňuje rešpektovať rozdielne tempo a štýly učenia a podporuje aktívne zapojenie žiakov do vlastného učenia a sebahodnotenia prostredníctvom výberu a prezentácie vlastných prác.

Projekty v projektovo orientovanom učení (PBL) sú účinným nástrojom na hodnotenie dlhodobého učenia. Žiaci pri nich riešia autentické problémy z reálneho života, čo zvyšuje ich motiváciu a podporuje prepojenie teórie s praxou. Hodnotenie sa zameriava na celý proces učenia, nielen na výsledok, pričom sa sleduje rozvoj tvorivosti, kritického myslenia, spolupráce a schopnosti riešiť problémy. Projekty zároveň rozvíjajú zodpovednosť žiakov za vlastné učenie a podporujú ich sociálne a osobnostné kompetencie.

V CZŠ Narnia sa schopnosť spolupráce hodnotí kontinuálne od 5. po 8. ročník počas projektových týždňov. Hodnotenie zahŕňa osobné komentáre pedagóga, ktorý žiakov sprevádza projektom, a umožňuje žiakom viesť sebahodnotenie. Tímy sa tvoria podľa spoločného záujmu o tému, pričom žiaci môžu dopĺňať vlastné postrehy a myšlienky. Hodnotenie spolupráce je založené na referenčnom rámci spôsobilostí pre demokratickú kultúru a jednotlivé úrovne sa definujú pomocou deskriptorov.

Reflexné denníky podporujú žiakov v pravidelnom zaznamenávaní ich myšlienok, skúseností a pokroku počas učenia. Umožňujú hodnotiť metakognitívne schopnosti a sebareflexiu, pričom pomáhajú žiakom uvedomovať si a zlepšovať vlastné učebné stratégie. Zameriavajú sa na proces učenia a osobný rozvoj, podporujú dlhodobý rozvoj kritického myslenia, sebaregulácie a autonómie. Zároveň pomáhajú žiakom identifikovať oblasti na zlepšenie a stanovovať si vlastné učebné ciele.

Integrácia technológií a digitálnych nástrojov do procesu dlhodobého hodnotenia

Integrácia technológií a digitálnych nástrojov do procesu dlhodobého hodnotenia významne zvyšuje efektivitu vzdelávacieho procesu. Umožňuje personalizáciu, zber dát a automatizované sledovanie pokroku žiakov, čo podporuje formatívne aj sumatívne hodnotenie. Digitálne portfóliá, online projekty a nástroje na reflexiu a sebareguláciu umožňujú autentické hodnotenie. Moderné aplikácie a vzdelávacie systémy poskytujú personalizované prostredie, ktoré sprevádza žiakov pri ich rozvoji a podporuje rozvoj komplexných spôsobilostí.

Digitálne portfóliá umožňujú žiakom elektronicky zbierať a prezentovať svoju prácu, čím poskytujú dynamický pohľad na ich dlhodobý rozvoj. Umožňujú jednoduché zhromažďovanie a organizáciu dôkazov učenia, poskytujú učiteľom prehľad o schopnostiach a vedomostiach žiaka a zefektívňujú spätnú väzbu a revíziu. Digitálne portfóliá zároveň podporujú sebareflexiu, keď žiaci sledujú svoj pokrok, reflektujú učenie a nastavujú si nové ciele, čím rozvíjajú metakognitívne schopnosti a zodpovednosť za vlastný rozvoj.

Online formy hodnotenia umožňujú zjednodušiť proces hodnotenia a zároveň sledovať pokrok žiakov v reálnom čase. Pomocou digitálnych nástrojov je možné realizovať rýchle formatívne hodnotenie s okamžitou spätnou väzbou, ktorá pomáha žiakom spoznávať svoje silné a slabé stránky a učiť sa z chýb. Online platformy zároveň umožňujú zber a analýzu dát o výkone žiakov, čo uľahčuje sledovanie dlhodobého pokroku a podporuje personalizované učenie.

Technológia umožňuje realizovať a riadiť projekty založené na spolupráci, ktoré možno dlhodobo sledovať. Online nástroje podporujú tímovú prácu v reálnom čase a umožňujú učiteľom monitorovať zapojenie žiakov aj priebeh práce, čím poskytujú podklady na hodnotenie rozvoja tímovej spolupráce, zodpovednosti a kritického myslenia. Zároveň umožňujú jednoduché zdieľanie a prezentáciu projektov širokému publiku, čo zvyšuje motiváciu žiakov a význam ich práce.

Technológie podporujú metakogníciu a sebareguláciu, ktoré sú kľúčové pre dlhodobý rozvoj žiakov. Digitálne reflexné nástroje umožňujú zaznamenávať myšlienky, hodnotiť pokroky a nastavovať si ciele ďalšieho učenia, čo učiteľom poskytuje údaje na sledovanie dlhodobého rozvoja vedomostí, zručností a postojov. Automatizované hodnotiace nástroje a interaktívne online kurzy umožňujú žiakom monitorovať vlastný pokrok a získať okamžitú spätnú väzbu, čím sa podporuje sebaregulácia a kontinuálne zlepšovanie.

Základná škola Ármina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Technológia umožňuje učiteľom rýchlo a efektívne získavať prehľadné údaje o výkone žiakov, čo poskytuje hlbší pohľad na ich dlhodobý rozvoj. Učebná analytika sa zameriava na zber, analýzu a interpretáciu dát o učení sa s cieľom zlepšiť vzdelávací proces a podporiť individuálny rozvoj žiakov. Adaptívne vzdelávacie systémy poskytujú personalizované učenie prispôbené tempu a úrovni vedomostí žiaka, zhromažďujú údaje o učení a umožňujú učiteľom hodnotiť dlhodobý pokrok v reálnom čase.

Tvorba efektívnych systémov záznamov a sledovania pokroku žiakov

Vytvorenie efektívneho systému záznamu a sledovania pokroku žiakov vyžaduje jasne stanovené ciele, pravidelné hodnotenie, integráciu technológií a personalizáciu. Takýto systém by mal podporovať rozvoj všetkých žiakov prostredníctvom priebežnej spätnej väzby, vizualizácie dát a pravidelnej reflexie. Žiak, rodič a učiteľ by mali byť partnermi a aktívne spolutvoriť tieto záznamy.

Diagnostikovanie ako východisko hodnotenia

Diagnostikovanie žiaka predstavuje na Základnej škole Ármina Vámbéryho v Dunajskej Strede dôležité východisko spravodlivého, objektívneho a podporného hodnotenia. Jeho cieľom je systematicky poznávať individuálne schopnosti, potreby, záujmy, učebné štýly, pokrok a potenciál každého žiaka tak, aby škola vedela vytvárať podmienky pre jeho úspešný osobnostný a vzdelávací rozvoj.

Hodnotenie vo vzdelávaní upravuje novela školského zákona č. 415/2021. Právna úprava nepriamo prepája hodnotenie s diagnostikou tým, že stanovuje, že slovné hodnotenie predstavuje opis toho, ako žiak splnil vzdelávacie ciele daného vyučovacieho predmetu.

Základná škola Árpina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

Hodnotenie sa realizuje priebežne počas školského roka a súhrnne vo vysvedčení za prvý a druhý polrok.

Pedagogickí zamestnanci priebežne sledujú proces učenia sa žiaka, jeho aktivitu, motiváciu, úroveň samostatnosti, tvorivosť, komunikačné schopnosti, spoluprácu v kolektíve a plnenie cieľov vzdelávania. Pri hodnotení sa zohľadňuje individuálny pokrok žiaka, jeho možnosti a osobná vzdelávacia cesta. Hodnotenie nie je zamerané na porovnávanie žiakov medzi sebou, ale na podporu ich ďalšieho rozvoja.

Diagnostikovanie sa uskutočňuje najmä prostredníctvom pedagogického pozorovania, rozhovorov so žiakmi, analýzy žiackych prác, priebežného overovania vedomostí a zručností, projektových úloh, prezentácií a vedenia žiackeho portfólia. Súčasťou procesu je aj sebahodnotenie žiaka a poskytovanie pravidelnej spätnej väzby, ktorá pomáha žiakovi uvedomovať si svoje silné stránky aj oblasti, v ktorých sa môže ďalej rozvíjať.

Výsledky diagnostikovania slúžia pedagogickým zamestnancom ako podklad pre plánovanie vyučovania, výber vhodných metód a foriem práce, poskytovanie podpory žiakom a objektívne hodnotenie ich výkonov. Diagnostikovanie a hodnotenie sa realizuje v súlade s princípmi humanity, rovnosti, rešpektovania individuality žiaka, objektivity a partnerskej spolupráce medzi školou, žiakom a zákonným zástupcom.

Hodnotenie vyučovacieho predmetu náboženská výchova

Hodnotenie v predmete náboženská výchova má predovšetkým **formatívny, motivačný a podporný charakter**. Jeho cieľom je sledovať a podporovať individuálny rozvoj žiaka v oblasti vedomostí, zručností, postojov a hodnôt v súlade s cieľmi vyučovacieho predmetu.

Pri hodnotení sa zohľadňuje:

- úroveň osvojenia učiva primerane veku žiaka,
- aktivita a záujem o vyučovanie,
- schopnosť spolupracovať s ostatnými,
- samostatnosť pri plnení úloh,

Základná škola Ľudmily Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01

- tvorivosť a iniciatíva,
- schopnosť vyjadriť vlastný názor a reflektovať preberané témy,
- uplatňovanie získaných poznatkov a hodnôt v každodenných situáciách,
- individuálny pokrok žiaka.

Formy hodnotenia:

- priebežné slovné hodnotenie,
- pozorovanie žiaka počas vyučovania,
- hodnotenie pracovných listov a projektov,
- sebahodnotenie žiaka,
- portfólio žiackych prác,
- hodnotenie skupinovej práce a prezentácií.

Pri hodnotení sa rešpektujú individuálne schopnosti, možnosti a tempo učenia každého žiaka. Hodnotenie neslúži len na klasifikáciu výsledkov, ale najmä na podporu pozitívneho vzťahu k učeniu, rozvoju osobnosti a osvojovaniu kresťanských hodnôt.

Kritériá hodnotenia

Žiak:

- aktívne sa zapája do vyučovacích aktivít,
- prejavuje záujem o preberané témy,
- primerane komunikuje a spolupracuje so spolužiakmi,
- pozná základné biblické príbehy a kresťanské hodnoty,
- rešpektuje názory a presvedčenie druhých,
- snaží sa uplatňovať kresťanské hodnoty vo svojom správaní,
- plní zadané úlohy podľa svojich možností a schopností.

Základná škola Ármina Vámbéryho s VJM Hviezdoslavova ulica 2094/2
Dunajská Streda 929 01